

AGINDUA, 2024ko xxaren xx(e)koa, Hezkuntzako sailburuarena, zeinaren bidez arautu egiten baitira Euskal Autonomia Erkidegoko funts publikoekin sostengatutako ikastetxeetako Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculum anitzeko programak

Hezkuntzari buruzko abenduaren 29ko 3/2020 Lege Organikoak aldatutako Hezkuntzari buruzko maiatzaren 3ko 2/2006 Lege Organikoaren 27. artikuluan arabera, curriculum anitzeko programen helburua izango da ikasteko zailtasun nabarmenak dituzten pertsonen Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzea, baldin eta lehenengo edo bigarren mailan laguntza-neurriak jaso badituzte edo aniztasunari erantzuteko neurri hori titulua lortzeko mesedegarri gertatzen bazaie.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako gutxieneko ikasketak eta antolamendua ezartzen dituen martxoaren 29ko 217/2022 Errege Dekretuaren 24. artikuluan daude araututa curriculum anitzeko programak. Programa horiek ezartzeko, beharrezkoa da metodologia espezifiko bat aplikatzea. Horretarako, curriculum orokorretik bestelakoak diren ezagutza-esparruetan, jarduera praktikoetan eta, hala badagokio, ikasgaietan antolatu behar da curriculumak, etapak berezkoak dituen helburuak eta irteera-profilean ezarritako konpetentziak betetzeko.

Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzari buruzko abenduaren 21eko 17/2023 Legeak adierazten du aniztasuna dela euskal eskola inklusiboaren jardunaren oinarria, eta, horrenbestez, kalitatezko hezkuntza eta aukera-berdintasuna bermatuko dituela, bidezkoa eta ekitatiboa izango dela, eta ikasle guztien eskola-arrakasta lortzeko xedea duen politika-, kultura- eta praktika-multzo batean gauzatuko dela. Era berean, legeak zehazten du hezkuntzaren arloko eskumena duen sailak erregelamendu bidez zehaztuko dituela ikasleen askotariko beharrei erantzuteko politikak eta estrategiak, inklusioaren, integraltasunaren eta ekitatearen printzipioetan oinarritutako hezkuntza-sistemaren esparruan.

Bestalde, Oinarrizko Hezkuntzaren curriculumak zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuak ere arautzen ditu curriculumak dibertsifikatzeko programak, 25. artikuluan. Artikulu horretako 1. apartatuaren arabera, curriculumak dibertsifikatzeko programak aniztasunari erantzuteko neurri bat dira, eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako hirugarren edo laugarren mailetan eskolatuta egonik ikasteko zailtasun bereziak dituzten, ikasteko beste erritmo bat duten edo eskola-ingurunera egokitzen ez diren ikasleentzat dira (hor ez dira sartzen ikasteko ahalegin faltaren ondoriozko arazoak dituztenak). Programak ikasle horiei Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzen laguntzeko dira.

Azkenik, Euskal Autonomia Erkidegoko unibertsitatez kanpoko ikastetxeetako ikasleentzat hezkuntza-sistema inklusibo baten esparruan aniztasunari erantzuteko ekainaren 18ko 78/2024 DEKRETUAK neurri eta laguntza osagarriak arautzen ditu 8. artikuluan. Hain zuzen, neurri horien artean sartzen dira curriculum-aniztasuneko programak, egiturazko izaerarekin.

Hori guztia ikusita, egokitzen jotzen da Oinarrizko Hezkuntzaren curriculumak zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuan ezarritakoa arauz garatzea eta, agindu honen bidez, Euskal Autonomia Erkidegoko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculumak anitzeko programak arautzea.

Horregatik guztiagatik, hau

XEDATZEN DUT

1. artikulua. – Xedea eta aplikazio-eremua

1.- Agindu honek curriculum anitzeko programak arautzen ditu, bat etorri Oinarrizko Hezkuntzaren curriculum zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuaren 25. artikuluan ezarritakoarekin.

2.- Agindu hau, antolaketari eta finantzaketari dagokienez, funts publikoekin sostengatzen diren eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako irakaskuntza ematen duten ikastetxe guztietan aplikatuko da.

2. artikulua. – Curriculum anitzaren kontzeptua

Agindu honen ondoreetarako, curriculum anitzeko programak aniztasunari erantzuteko neurri bat dira, eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako hirugarren edo laugarren mailatan eskolatuta egonik ikasteko zailtasun bereziak dituzten, ikasteko beste erritmo bat duten edo eskola-ingurunera egokitzen ez diren ikasleentzat dira (hor ez dira sartzen ikasteko ahalegin faltaren ondoriozko arazoak dituztenak). Programak ikasle horiei Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzen laguntzeko dira.

3. artikulua. – Helburua

Curriculum anitzeko programen xedea da behar duten ikasleei laguntzea etapak berezko dituen helburuak eta irteera-profilean ezarritako konpetentziak betetzen, baita Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzen ere. Horretarako, metodologia espezifiko bat erabiltzen da; zehazki, curriculum orokorretik bestelakoak diren esparru eta diziplinarteko proiektuetan antolatzen da curriculum, eta programan parte hartzen duten ikasleentzako tutoretza-ekintzak sustatzen dira, banaka nahiz taldeka.

4. artikulua. – Hartzaileak eta programan sartzeko baldintzak

1. Irakasle-taldeek proposamenak egin ditzakete egoera jakin batean dauden ikasleak curriculum anitzeko programa batera sartzeko. Hauek dira egoera berezi horiek:

a) Programaren lehen mailara sartzeko profilak:

- Bigarren maila amaituta hirugarren mailara igarotzeko moduan ez dauden ikasleak, baldin eta irakasle-taldeak uste badu ikasturte berean beste urte batez egoteak ez diola mesederik egingo ikasle horien bilakaera akademikoari.

- Hirugarren maila amaitu duten eta aurreko paragrafoan aipatutako egoeran dauden ikasleak programaren lehen urtean sartzeko proposatu ahal izango dira.

b) Programaren bigarren mailara sartzeko profila:

Salbuespen gisa, egoera hauetan dauden ikasleak programaren bigarren mailara sartzeko proposa daiteke:

- Laugarren mailaren amaieran Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua eskuratzeko moduan ez dauden ikasleak, baldin eta irakasle-taldeak uste badu neurri horrek titulua eskuratzen lagunduko diela, betiere Oinarrizko Hezkuntzaren curriculum zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuan zehaztutako iraupen-mugak gainditu gabe.

- Hezkuntza-sisteman berandu sartu diren eta programan sartzeko baldintzen atalean zehaztutako baldintzak betetzen ez dituzten ikasleak.

Salbuespenezko edozein proposamen Aniztasunerako eta Inklusiorako Zuzendaritzari igorriko zaio, IV. eranskinean jasotako ereduari jarraituz onar dezan. Onarpen hori lortzeko, ikastetxeak baimendutako taldea izan beharko du.

2. Kasu guztietan, programa batean sartzeko beharrezkoa izango da, irakasle-taldeak proposamen akademikoa egiteaz gain, ikastetxeko Orientazio Sailak egindako egokitasun-txosten bat aurkeztea. Txosten hori egiteko, ikasleak esan beharrezkoa entzun beharko da, eta guraso edo legezko tutoreen baimena eskuratu beharko da.

5. artikulua. – Iraupena

Curriculum anitzeko programek, oro har, bi ikasturte irauten dute, hirugarren mailatik etapa amaitu arte.

6. artikulua. . – Egitura

1. Programa horiek ikastetxeko aniztasunari erantzuteko neurrien barruan sartuko dira, eta esparruen edo diziplinarteko proiektuen bidez garatzeko moduko curriculum-antolamendua izan beharko dute.

2. Bi kasuetan, programan parte hartzen duten ikasleen taldeko eta banakako tutoretza indartuko da, eta programari dagokion tutoretza-planean jasoko da. Astean bi tutoretza-ordu egingo dira: bat programaren espezifiko eta bestea talde arruntarekin batera egingo dena. Bi tutoreen artean koordinatuta lan egiteko neurriak ezarriko dira. Horrez gain, banakako tutoretzak ere egingo dira, gutxienez hamabost egunez behin.

3. Diziplinarteko proiektuen bidez antolatuz gero, programako ikasleek talde arruntetan izango dituzte hirugarren eta laugarren mailetako ikasgai guztiak.

4. Esparruen arabera antolatutako programa bat aukeratuz gero, ikasleek bi esparru espezifiko eta etaparako ezartzen diren eta esparruetan jasotzen ez diren hiru ikasgai izango dituzte (azken horiek talde arruntetan egingo dituzte oro har). Gainera, esparru praktikoa bat jarri ahal izango da. Bi esparru espezifiko horiek honela osatuko dira:

- a) Hizkuntza- eta gizarte-esparrua: Euskara eta Literatura, Gaztelania eta Literatura, Atzerriko Hizkuntza eta Geografia eta Historia ikasgaien oinarritzko alderdiak biltzen ditu.
- b) Esparru zientifiko-teknologikoa: Matematika, Biologia eta Geologia, Fisika eta Kimika eta Teknologia eta Digitalizazioa ikasgaien oinarritzko alderdiak biltzen ditu.

5. Curriculum-proposamena: agindu honetako I. eranskinean daude hizkuntza- eta gizarte-esparruko eta esparru zientifiko-teknologikoko curriculumak; horiek egokitu egin daitezke, ikastetxeen autonomia pedagogikoaren arabera eta ikasleen ezaugarriak kontuan hartuta.

7. artikulua. – Ordutegiak

1. Programa hauetan parte hartzen duten ikasleen asteko ordutegia 30 irakastordukoa da.

2. Esparruka antolatutako programetan, ikasleek gutxienez 23 ordu eskainiko dizkiete guztira hizkuntza-eta gizarte-esparruari eta esparru zientifiko-teknologikoari, eta curriculum anitzeko taldean beste ordu bat gehituko da taldeko tutoretza egiteko. Esparru horietakoak ez diren ikasgaiak talde arruntetan (gutxienez 3 ikasgai) edo talde espezifikoetan egingo dira, bat etorritik Oinarritzko Hezkuntzaren curriculum zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuan ezarritakoarekin.

8. artikulua. – Metodologia

1. Programetan zehaztu egin beharko dira ezaugarri hauek: zer metodologia erabiliko den, izan esparruen arabera edo diziplinarteko proiektuen arabera; edukiak eta ikasgaiak nola antolatuta egongo diren; eta zer jardura praktiko egingo diren ikaslearen irteera-profilean ezarritako konpetentziak eta etapak berezko dituen helburuak eskuratzeko eta, ondorioz, ikasleak Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortu ahal izateko.

2. Metodologia espezifiko bat erabiliko da, eta curriculumeko edukiak proiektu esanguratsu eta garrantzitsuetan banatuta landu eta azalduko dira, betiere metodologia aktiboak erabiliz (ikaskuntza-proiektu, -erronka edo -egoeretan oinarritutako lana; norberaren ezagutza sustatzen duen ikaskuntza parte-hartzaile eta autogidatua; autonomia eta erantzukizuna pixkana bereganatzea; etab.).

3. Ikaskuntzarako Diseinu Unibertsalari jarraituko zaio ikaskuntza-egoerak diseinatzeko orduan, eta askotariko errepresentazioak, ekiteko eta adierazteko askotariko moduak eta inplikatzeko askotariko erak eskainiko dira, norbanakoen desberdintasunak errespetatzeko.

9. artikulua. – Programaren elementuak

1. Ikastetxe bakoitzeko curriculum anitzeko programa ikastetxekeko Orientazio Sailak egingo du, ikasketaburuarekin koordinatuta eta eraginpeko koordinazio didaktikoko sailtako buruekin lankidetzan. Programa egiteko, Koordinazio Pedagogikorako Batzordeak ezarritako gidalerroak hartuko dira oinarri.

2. Klaustroak oniritzia eman ondoren, eta curriculum zehazte aldera, curriculum anitzeko programei buruzko beharrezko erabakiak hartuko dira eta Urteko Programa Orokorrean sartuko dira.

3. Programak, gutxienez, honako elementu hauek jaso beharko ditu:

- a) Programaren oinarri izango diren printzipio pedagogiko, metodologiko eta antolakuntzazkoak, Oinarritzko Hezkuntzaren irteera-profilean ezarritako konpetentzia espezifikoak eskuratzeko bermatzen dutenak.
- b) Programako ikasleek oinarritzko curriculumaren barruan eta talde arruntetan egingo dituzten ikasgaiak, eta baldintza espezifikoetan egin ditzaketen ikasgaiak.
- c) Ikasleak programara sartzeko irizpideak eta prozedurak.
- d) Ikasleak taldetan biltzeko eta espazioak, ordutegiak eta baliabide materialak antolatzeko irizpideak.
- e) Programaren tutoretza-ekintza espezifikorako orientazioak, eta tutoretza-saio horien eta erreferentziazko taldearen tutoretza-saioen arteko koordinazioa bermatzeko prozedurak.
- f) Esparruen programazio didaktikoak eta, beharrezkoa izanez gero, baita programarako berariaz diseinatutako hautazko ikasgaienak ere.
- g) Programaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko irizpideak eta prozedurak.

4. Hezkuntza Ikuskaritzari dagokio programa gainbegiratzeko eta ebaluatzea.

5. Laguntza-zerbitzuei dagokie programa garatzeko aholkularitza ematea.

10. artikulua. – Ikasleak programan sartzeko

Prozesu honi jarraitu behar zaio ikasle bat curriculum anitzeko programa batean sartzeko:

1. Bigarren hiru hilekoari dagokion ebaluazio-saioan, irakasle-taldeak, ebaluazio jarraituaren prozesuan bildutako informazioa eta aniztasunari erantzuteko aplikatutako neurrien eraginkortasuna aintzat hartuta, ezohiko bilkura batean proposatuko du zein ikasle sar daitezkeen programan hurrengo ikasturtean. Erabaki hori adostasunez hartuko da, ikastetxeko orientatzailearen aholkuei jarraituz.

2. Irakasle-taldearen bilkura horren ostean, ikasketaburuak ikastetxeko irakasle orientatzaileei helaraziko die proposamena, ikasleak programan sartzeko prozedura abian jartzeko. Prozesuari hasiera emateko, ikasleei eta familiei horren berri emango zaie. Horretarako, tutorea aurrez aurre bilduko da ikasleekin eta haien familiarekin edo legezko tutoreekin, eta idatziz jasoko da bertaratuek zer iritziz duten erabaki horren gainean, III. eranskinaren arabera.

3. Ikasle bat programan sartzeko ebaluazioa irakasle orientatzaileak koordinatuko du. Zehazki, egokitasun-txosten bat egingo du II. eranskineko ereduari jarraituz, tutorearen laguntzarekin eta irakasle-taldearen parte-hartzearekin. Txosten hori egiteko, beharrezkoa izango da ikasleak eta haren familiak edo legezko tutoreak horretarako baimena ematea.

11. artikulua. – Tutoretza eta hezkuntza-orientazioa

1. Programa honetako ikasleen tutoretza pertsonala, banakakoa eta jarraitua izango da, eta Orientazio Sailaren aholkularitza espezializatua izango du.

2. Programako talde bakoitzak tutore bat izango du esleitua, eta esparruetan irakasten duten irakasleak hartuko dira kontuan hura esleitzeko. Hezkuntza-prozesuaren jarraitutasuna egokia izan dadin, ahal dela tutoretzaren arduraduna pertsona bera izango da programak irauten duten bi urteetan.

3. Programak tutoretza indartuko du, ikaskuntza-zailtasunak konpontzeko eta ikasleen hezkuntza-behar zehatz, pertsonal eta askotarikoei erantzuteko hezkuntza-baliabide gisa. Horrez gain, familien eta hezkuntza-prozesuan esku hartzen duten gizarte-eragile guztien lankidetzaren ere sustatuko da.

4. Hauek izango dira tutorearen zeregin nagusiak: programako ikasleei hezkuntza-prozesuan laguntzea; hezkuntza-orientazioa ematea; behar duten arreta ematea eta jarraipen pertsonalizatua egitea; ikasleen familiarekin, gurasoekin edo legezko ordezkarekin maiz eta modu arinean komunikatzea; programa ematen duten irakasleekin koordinatuta aritzea irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesuen plangintza, garapena eta ebaluazioa egitean; eta ikasleen, irakasleen eta familien artean bitartekari jardutea.

5. Taldeko tutoretza-jardueretan, konpetentzia sozial eta emozionalak, trebetasun kognitiboak eta orientazio akademiko nahiz profesionala lantzeko programak gauzatuko dira. Ekintza horiei eta ikasleen banakako jarraipenari esker, hezkuntza-ingurune seguruak sortzea lortuko da.

6. Tutoretza-zeregina irakaskuntza-prozesuaren berezko elementu gisa ulertu behar da; beraz, programan parte hartzen duten irakasle guztiek lagundu behar dute tutoretza-ekintzetan, eta

komunikazio arina izan behar dute kasuan kasuko tutorearekin. Konpromiso hori eraginkorra izan dadin, programako talde bakoitzeko irakasle-taldea gutxienez hilean behin bilduko da, baita ebaluazio-saio bakoitzaren aurretik ere.

7. Programan astean bi tutoretza-ordu egingo dira: ordu bat tutoretza espezifiko egiteko eta bestea talde arruntarekin tutoretza egiteko. Gainera, hamabost egunez behin banakako tutoretzak ere egin beharko dira. Programa hauetan eskolak ematen dituzten irakasle guztiek lagunduko dute ikasleen tutoretza-lanetan; horretarako, komunikazio arina eta egonkorra izan beharko dute kasuan kasuko tutorearekin.

8. Irakasle tutorea maiz jarriko da harremanetan guraso edo legezko ordezkariekin.

9. Tutoretza-jardueraren harira, ebaluazio-saio bakoitzaren ostean tutoreak ikasleei eta haren familia edo legezko ordezkariari jakinaraziko die zein izan diren saio horretako emaitzak, proposatutako banakako helburuetan egindako aurrerapausoei dagokienez. Horrez gain, jakinarazi beharko die ikaslearen egoera zein den eta etapako helburu nagusiak betetzeko aukerarik baduen.

12. artikulua. – Ebaluazioa eta sustapena

1. Curriculum anitzeko programa bat egiten ari diren ikasleen ikasketa-prozesuaren ebaluazioak jarraitua, hezigarria eta integratzailea izan behar du.

2. Ebaluazioa egiteko erreferentzia nagusiak esparru eta ikasgai bakoitzeko konpetentzia espezifikoak izango dira, baita irteera-profilean ezarritako oinarritzko konpetentziak ere. Horrez gain, programarako ebaluazio-irizpide espezifikoak ezarriko dira.

3. Ebaluazioa integratzailea izateak ez du eragotziko irakasleak ikasgai edo esparru bakoitzaren ebaluazio bereizia egitea, kasuan kasuko ebaluazio-irizpideak kontuan hartuta. Ebaluazio integratzailea izateak esan nahi du ezin dela soil-soilik aintzat hartu ikasgai edo esparru bakoitzeko konpetentzia espezifikoak eta oinarritzko konpetentziak zenbateraino barneratu diren, Oinarritzko Hezkuntzaren amaierarako ezarritako irteera-profilea egokitzeko, bat etorri Ikaskuntzarako Diseinu Unibertsalaren printzipioekin.

4. Hizkuntza- eta gizarte-esparruan eta esparru zientifiko-teknologikoan ezingo dira bereiz ebaluatu horietan sartzen diren ikasgaiak.

5. Curriculum anitzeko programa batean sartzen diren ikasleek gainditu egin behar dituzte aurreko ikasturteetatik gainditu gabe dituzten eta programako esparruetako batean sartzen ez diren ikasgaietako ebaluazioak. Bestetik, esparruetako batean sartuta dauden ikasgaiak, aurreko ikasturteetan gainditu ez badira ere, berdin-berdin landuko dira eta gainditutzat joko dira ikasleak kasuan kasuko esparruan ebaluazio positiboa jasotzen duenean.

6. Esparru edo ikasgai guztiak gainditu gabe mailaz igotzen diren ikasleen kasuan, irakasle-taldeak jarduketa-plan pertsonalizatu bat egingo du, eta aldian-aldian ebaluatuko da plan hori aplikatzen ari ote den, hala ikasturteko zenbait unetan nola ikasturtearen amaieran. Hori guztia aintzat hartuko da ikaslea mailaz igotzeko edo ikasleari titulua emateko unean.

7. Ikasturtean egindako jarraipena gorabehera, irakasle-taldeak (ikasleari eskolak ematen dizkieten irakasleek osatuko dute) ikaslearen azken ebaluazioa egingo du, kide guztien artean, tutoreak koordinatuta eta Orientazio Sailaren laguntzarekin. Ebaluazio hori egiteko, bilera bat egingo da ikasturtearen amaieran.

8. Irakasleek, ikasleen ikaskuntza-prozesua ebaluatzeko, ebaluazio-tresna ugari, askotarikoak eta ikaskuntza-egoera desberdinetara egokitutakoak erabiliko dituzte oro har, ikasle guztien balorazio objektiboa egin ahal izateko, eta tresna horiek finkatu eta berrikusi egin beharko dira programazioetan. Halaber, bermatuko dute ebaluazioarekin lotutako prozesuak egiteko baldintzak hezkuntza-laguntzako premia bereziak dituzten ikasleen beharretara egokituta daudela.

8. Era berean, irakasleek gauzatutako irakaskuntza-prozesuak eta beren irakasle-jarduna ere ebaluatuko dituzte, horiek hobetzeko eta mailaren berezko ezaugarrietara egokitzeko. Horretarako, lorpen-adierazle egokiak ezarriko dituzte programazio didaktikoetan.

9. Ebaluazio-saioetan, ikaslearen aurrerapena ez badator bat curriculum anitzeko programan ezarritako helburuekin, aniztasunari erantzuteko egokitutako jotzen diren neurriak hartuko dira, eta ikaslearen jarduketa-plan pertsonalizatuan jasoko dira.

10. Curriculum anitzeko programetan, beste urte batez ikasleak bertan jarraitzeko erabakia programako bigarren urtea amaitzean hartuko da beti.

11. Curriculum-doikuntzak edo -egokitzapenak dituzten ikasleen kasuan, horietan ezarritako ebaluazio-irizpideak hartuko dira kontuan ebaluazioa egitean.

12. Curriculum anitzeko programa amaitzean Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua lortzeko moduan ez dauden ikasleek, adinari buruz ezarritako baldintza orokorrak betetzen badituzte, beste urtebete egin dezakete programan, baldin eta irakasle-taldeak uste badu titulua lortzeko aukera dutela.

13. artikulua. – Titulazioa

1. Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua eskuratuko dute etaparen amaieran irteera-profilean ezarritako kompetentziak eskuratu dituzten eta etaparen helburuak bete dituzten ikasleek, betiere irakasle-taldeak hala irizten badio, eta alde batera utzi gabe Oinarrizko Hezkuntzaren curriculum zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzen duen maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuaren 38. artikuluan ezarritakoa.

Era berean, titulua eskuratu ahal izango dute curriculum anitzeko programa bat gauzatu ostean irakasleen iritziz etaparen helburuak bete dituzten eta beharrezko kompetentzien garapen-maila eskuratu duten ikasleek, baita esparru edo ikasgai guztiak gainditu ez badituzte ere, bat etorritik Hezkuntzako sailburuaren 2024ko urtarrilaren 22ko Aginduekin, zeinaren bidez arautzen baitira Haur Hezkuntzako ebaluazioa eta Oinarrizko Hezkuntzako eta Batxilergoko ebaluazioa, mailaz igarotzea eta titulazioa, hala badagokio.

2. Titulua emateari buruzko erabakiak dekretuan eta aipatutako aginduaren 33. artikuluan ezarritakoaren arabera hartuko dira.

14. artikulua. – Programaren ebaluazioa eta jarraipena

1. Jarraipen eta ebaluazio espezifikoak egingo zaio curriculum anitzeko programari.

2. Aniztasunerako eta Inklusiorako Zuzendaritzak ikastetxe bakoitzari eskatuko dio, plataforma digital espezifikoaren bidez, curriculum anitzeko programa bakoitzaren jarraipena eta ebaluazioa egiteko behar duen dokumentazioa (dibertsifikazio-programa, ikasleen zerrenda eta urteko memoria).

3. Hezkuntza Ikuskaritzak gainbegiratu du curriculum anitzeko programa nola aplikatzen den, agindu honetan eta gainerako indarreko xedapenetan ezarritakora egokitzen dela egiaztatzeko.

15. artikulua. – Curriculum anitzeko programen plangintza

1. Aniztasunaren eta inklusioaren arloan eskumena duen zuzendaritzak urtero proposatuko ditu curriculum anitzeko programetan sartuko diren ikastetxeetako taldeak. Baliabide hori zehazteko, kontuan hartuko da eremu horretan zer-nolako eskaintza dagoen curriculum anitzeko programei dagokienez, une horretan zer ikasle dauden programan eta gehieneko ikasle-kopuruari buruzko irizpideak zein diren.

2. Oro har, programa horietarako proposatzen diren ikasleen kopurua ezingo da izan DBHko 3. eta 4. mailatan matrikulatutako ikasle guztien % 15 baino handiagoa, eta baimendutako taldeak bi izango dira gehienez, DBHko 3. eta 4. mailatan 300 ikasle baino gehiago matrikulatuta dituzten ikastetxeetan izan ezik.

3. Programa horretan parte hartzeko hautagaiak dituzten baina programa gauzatzeko baimenik ez duten ikastetxeen kasuan, ikasleak programa gauzatzen duten inguruko beste ikastetxe batzuetara bideratuko dituzte, hautagaiak bertan sar ditzatela eskatzeko. Era berean, baimena duten ikastetxeek plaza batzuk gorde behar dituzte beren inguruko beste ikastetxeetatik bideratutako ikasleak hartzeko. Plaza horien kopurua ikastetxeak DBHko 3. eta 4. mailan matrikulatuta dituen ikasleen kopuruarekiko proportzionala izango da, eta Aniztasunerako eta Inklusiorako Zuzendaritzak zehaztuko du urtero.

4. Funts publikoekin finantzatutako ikastetxe guztietan aplikatuko dira irizpide horiek.

16. artikulua. – Curriculum anitzeko programak baimentzea

1. Baimendutako ikastetxeek dokumentazio hau aurkeztu beharko dute:

- Proposatutako ikasleen zerrenda.
- 9. artikuluko 3. apartatuan ezarritakoaren arabera osatutako programa.

Dokumentuak aurkezteko hilabeteko epea dago gehienez, jakinarazpena egiten denetik aurrera. Eskaera eta dokumentazioa elektronikoki aurkeztu beharko dira nahitaez, Hezkuntza Sailak horretarako prestatuko duen aplikazioaren bidez.

2. Aurkeztutako dokumentazioaren tratamendua

Aniztasunaren eta inklusioaren arloan eskumena duen zuzendaritzak aurkeztutako dokumentazioa aztertuko du, eta proposatutako ikasleak egokiak diren egiaztatuko du, baita ikastetxe eskatzaileen ezaugarriak ere.

Zuzendaritza horrek txostenak edo laguntza eska diezaieke hezkuntza-gaietan aditu diren aholkulariei, aurkeztutako eskaerak behar bezala ebaluatu eta aztertu ahal izateko.

Gainera, ikastetxeek, urriaren 1a baino lehen, Hezkuntza Ikuskaritzara bidaliko dute proiektuaren hartzaile izango diren ikasleen behin betiko zerrenda, eta plataforma digitaletara igoko dute.

Ikasturtearen hasieran, Hezkuntza Ikuskaritzak egiaztatuko du ea bat datozen curriculum anitzeko programetarako proposatutako ikasleen zerrenda eta programa horietan benetan eskolatutako ikasleen zerrenda, ebazpen honetan ezarritako baldintzen arabera.

Azkenik, ikastetxeek Hezkuntza Ikuskaritzaren esku jarriko dituzte curriculum anitzeko programetan parte hartzen duten ikasleen orientazio-aholkuak, familien edo legezko ordezkarien baimenak eta jarduketan plan pertsonalizatuak.

Xedapen gehigarria. Berezitasunak

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculum anitzeko programetako edozein berezitasun, baldin eta agindu honetan jasota ez badago, elkarrekin ebatziko dute aniztasunaren eta inklusioaren arloan eskumena duen zuzendaritzako titullarrak eta Hezkuntzako Ikuskaritza Zerbitzuko titullarrak.

Xedapen indargabetzailea. Arauak indargabetzea

Agindu hau indarrean jartzen denetik aurrera,, indarrrik gabe geratuko dira arau hauek:

- AGINDUA, 1997ko uztailaren 9koa, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa sailburuarena, EAEko Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako curriculum desberdinak eratzeako programak arautzen dituen.
- Eta agindu honetan araututakoaren aurkakoak diren maila bereko edo txikiagoko xedapen guztiak.

Azken xedapenetako lehenengoa. Baimena

Baimena ematen zaie aniztasunaren eta inklusioaren arloan eskumena duen zuzendaritzako titullarri, ikastetxeen eta plangintzaren arloan eskumena duen zuzendaritzako titullarri eta langileen kudeaketaren arloan eskumena duen zuzendaritzako titullarri bigarren hezkuntzako irakaskuntzen arloan dituzten eskumenen barruan beharrezkoak diren xedapenak emateko, agindu hau behar bezala aplikatu eta gara dadin.

Azken xedapenetako bigarrena. Indarrean jartzea

Agindu hau EHAAr argitaratu eta hurrengo egunean jarriko da indarrean.

Vitoria-Gasteiz, xxxxeko xxren xxa.

Hezkuntza sailburua

BEGOÑA PEDROSA LOBATO

I. ERANSKINA

CURRICULUMAREN DIBERTSIFIKAZIOA: ESPARRUEN ARABERAKO CURRICULUM-PROPOSAMENA

Ikasleek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzaren amaierarako izan behar duten irteera-profilean ezarritako oinarritzko konpetentzietan zehaztuta dago ikasleek zer ezagutza, trebetasun eta jarrera behar dituzten bai arlo pertsonal, akademiko eta sozialean beren burua errealizatzeko eta garatzeko, bai beren enplegarritasuna eta ongizate orokorra hobetzeko eta bizi-estilo arduratsua, jasangarria eta osasungarria izateko.

Oinarritzko Hezkuntzako curriculumean ezarritako irteera-profilak erreferentzia izan behar du ikasle guztientzat; beraz, beharrezkoa da irakaskuntza- eta ikaskuntza-prozesu desberdinak aplikatzea, ikasle guztiei konpetentzia horiek eskuratzen laguntzeko eta lortuko dituztela bermatzeko. Curriculum anitzeko programak aniztasuna aintzat hartzeko programak dira, eta horien xedea da erraztasunak ematea ikasteko zailtasunak dituzten edo ikasteko nahiz eskola-ingurunera egokitzeko beste erritmo bat duten ikasleei, etaparen berezko helburuak bete eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua eskura dezaten.

Curriculum anitzeko programen bidez ikaskuntza pertsonalatuagoa eta banakakoagoa eskaintzen da, konpetentzietan oinarrituta eta norbanakoen desberdintasunei erreparatzen dieten printzipio psikopedagogikoak kontuan hartuta. Horretarako, beharrezkoa da curriculum orokorrak besteko curriculum-antolaketa bat ezartzea, hala esparruen nola diziplinarteko proiektuen bidez.

Jarraian, bi esparru espezifiko hauen curriculumak aztertuko ditugu:

a) Esparru zientifiko-teknologikoa: Matematika, Biologia eta Geologia, Fisika eta Kimika eta Teknologia eta Digitalizazioa ikasgaien oinarritzko alderdiak biltzen ditu. Esparru horrek modu integratuan lantzen ditu ikasleari pertsonalki eta profesionalki garatzeko aukera emango dioten ezagutza zientifikoak. Horiei esker, halaber, gaitasuna izango du zientziarekin lotutako kontuetan parte hartzeko, ondo arrazoitutako erabakiak hartzeko eta etengabeko garapen zientifiko, teknologiko, ekonomiko eta soziala izaten ari den mundu batean ondo moldatzeko, gizarte demokratikoan herritar konprometitu gisa integratzeko helburuarekin.

b) Hizkuntza- eta gizarte-esparrua: Euskara eta Literatura, Gaztelania eta Literatura, Atzerriko Hizkuntza eta Geografia eta Historia ikasgaien oinarritzko alderdiak biltzen ditu. Esparru horrek modu integratuan lantzen ditu komunikazioaren, kulturartekotasunaren, herritarren eta gizalegearen arloko dimentsioak, herritar aktiboak, independenteak eta egungo errealitatearekin konprometituak garatzeko.

Curriculum honetako konpetentziak eskuratzeko, beharrezkoa da metodologia aktiboak, askotarikoak eta malguak erabiltzea, eta curriculumeko edukiak diziplinarteko gisa lantzea testuinguru esanguratsuetan, hala ingurune errealean nola birtualean. Horrek aukera ematen die ikasleei beren ikaskuntzaren eragile aktibo bihurtzeko, eta autoezagutza, lankidetzeta eta autonomiaren nahiz erantzukizunaren pixkanakako eskuratzeko sustatzen du, baita ikasleak informazio-iturrien erabilerari buruzko jarrera kritiko eta arduratsua hartzera eta besteenganako errespetuzko jarduerak izatera animatu ere.

Erabilitako baliabide eta materialak, ikasgelaren antolakuntza eta denboraren kudeaketa prestatuta egongo dira ikasgelaren aniztasuna eta ikasleen ikasketa-erritmo desberdinak errespetatzeko, ikasle guzti-guztiek ahalik eta konpetentzia gehien eskura ditzaten arlo pertsonalean, akademikoan eta sozialean.

Abiapuntu gisa, prozesu dinamiko, jarraitu eta malgu gisa ulertu behar da ikaskuntza, ikaslearen egoera eta beharretara egokitua, zeinetan espero baita ikasleek oinarritzko jakintzak erabil ditzatela konpetentziak eskuratzen laguntzen duten ikaskuntza-egoeretan. Horretarako, benetako eta gertuko ikaskuntza-testuinguruak landuko dituzte; zehazki, helburu argi batetik abiatuta, eta zenbait hausnarketa-eta lankidetzeta-prozesuren bidez, erantzuna emango diete zenbait erronkari, horretarako dituzten jakintzak, baliabideak eta trebetasunak erabiliz.

Ikaslearen ikaskuntza-prozesuaren ebaluazioa prestakuntzara bideratua, jarraitua eta orientatzailea izango da, eta baliagarria izango da ezarritako helburuak eta konpetentzia espezifikoak zenbateraino bete diren neurtzeko. Horretarako beharrezkoa da ebaluazio-tresna askotariko, irisgarri eta egokituak erabilera orokortua sustatzea. Balorazioa objektiboa izatea sustatu beharko da eta, aldi berean, bermatu beharko da ebaluazioari lotutako prozesuak gauzatzeko baldintzak bat datozela ikasle bakoitzaren egoera eta beharrekin.

ESPARRU ZIENTIFIKO-TEKNOLOGIKOA

Esparru zientifiko-teknologikoak aukera ematen die ikasleei zientzietara modu integralean gerturatzeko; izan ere, zientziaren eta teknologiaren gaineko oinarritzko ikaskuntzak osotasun koherente gisa aurkeztu dituzte, non zientziaren adar bakoitzak eta haren metodologiek alfabetatze zientifiko-teknologiko bat eskainiko dieten, Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako etapan oinarritzkoak diren konpetentziak eskuratzeko behar diren tresnen bidez. Esparru zientifiko-teknologikoko ikaskuntzan zehar egindako lanak ikasleari lagundu behar dio herritar aktiboa eta arduratsua izateko behar diren oinarriak eskuratzeko, etengabeko aldaketa teknologikoak eta sozialak dituen eta ingurumenari dagokionez erronka handiak dituen mundu batean.

Esparru zientifiko-teknologikoko **curriculumaren ardatza** STEM esparruko arlo espezifikoetako konpetentziak garatzeko ahalmena ematen duen espazio bat da, zeinetan problema motibatzaileak eta ikasleen errealitatetik gertu daudenak konpontzeko lan egiten baita. Gainera, esparru honetako edukien ikuspegi praktikoa eta instrumentalari esker, ikasleek ezagutza kultural, zientifiko eta teknologikoak eskuratzeko dituzte, eguneroko bizitzako egoerei behar bezala prestatuta eta modu kritikoan erantzun ahal izateko. Zehazki, diziplinarteko proiektu kooperatiboen bidez lan egingo dute, eta jarrera kritikoak, jakin-mina eta sormena sustatuko dira. Ikasleen errealitatetik gertu dauden benetako arazoak landuko dira, gizarteari balioa ematen diotenak eta teknologiaren erabilera arduratsua sustatzen dutenak. Horrez gain, gizarte- eta ingurumen-gaiak aztertuko dituzte, hau da, teknologiak gizartean eta osasunean duen eragina, bat etorri 2030 GJHeKin.

Oinarritzko konpetentzien deskribatzaile operatiboak hartzen dira erreferentziazat **konpetentzia espezifikoak** zehazteko. Esparru zientifiko-teknologikoaren kasuan, konpetentzia espezifiko horiek lotura zuzena dute esparrua osatzen duten ikasgaietakoekin; izan ere, zientzien eta teknologiaren ikaskuntzak integratzailea eta diziplinartekoa izan behar du. Konpetentzia espezifikoetako lehenengoak informazioaren tratamenduarekin dauka lotura; bigarrenak problemen ebazpenari egiten dio erreferentzia; hirugarrenak garapenari eta osasunean eta natura-ingurunean duen eraginari ematen dio

arreta; laugarrenak ingeniariartzako diseinua eta pentsamendu konputazionala lantzen ditu; bosgarrenak taldeko ikerketa-proiektuen garapenaren bidezko materialen sorkuntzari egiten dio erreferentzia; seigarrenak modu esanguratsuan laguntzen dio zientzien eta teknologien arteko interrelazioari eta eguneroko bizitzarekin duten harremanari; eta, azkenik, zazpigarren eta zortzigarren konpetentziek ikasleen trebetasun pertsonal eta sozialak lantzea dute helburu.

Konpetentzia espezifikoa eskuratzea da ikasleen konpetentzien ebaluazioaren oinarria. Konpetentzia espezifikoa bakoitzaren garapena zehazteko, horrekin lotuta dauden **ebaluazio-irizpideak** zenbateraino lortu diren baloratuko da; beraz, irizpide horiek diagnostiko-tresna gisa ulertu behar dira, konpetentzia espezifikoen garapenarekin lotuta. Horretarako, eta esparru zientifiko-teknologikoko ikaskuntzak testuinguruan jarritako ikaskuntza-egoeren bidez garatu izan direnez (izan egoera errealak edo simulatuak), orain ikasleen benetako testuinguruan jarritako teknikak eta prozedurak jarri beharko dira praktikan ebaluazio-irizpideak egiaztatzeko.

Oinarrizko jakintzak zehazteko, esparruko lau ikasgaietako ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak hartu dira aintzat. Antolaketa horri esker, irakasleek edukiak modu funtzionalean landu ahal izango dituzte, horien arteko konexioak identifikatzeko beharrezko malgutasunarekin, eta, bestetik, blokeen arabera banaketa eta antolaketa horrek ez du ikasgelan lantzeko tenporizazio espezifikorik ezartzen.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Eguneroko bizitzako egoerekin lotutako informazioa eta datu zientifikoak –hala formatu analogikoan nola digitalean– bilatzea, hautatzea, aztertzea eta interpretatzea; egiazkoak direla aztertzea; eta modu kritikoan ebaluatzea. Hori guztia, fenomeno naturalak ulertzeko eta ezagutza zientifikoak eskuratzeko.

Bizitza errealean gertatzen den bezalaxe, esparru zientifiko-teknologikoa aukera ematen du diziplinarteko ikuspegi batetik lan egiteko gure inguruan gertatzen diren gertakari eta fenomenoak interpretatzeko garaian. Teknologiaren arloan egin diren aurrerapenei esker, datuak eskuratzeko gaitasun handiagoa dugu; beraz, oso garrantzitsua da informazio hori guztia aukeratzeko, interpretatzeko eta aztertze jakitea. Gainera, informazio zientifikoa askotariko formatuetan egon ohi da: enuntziatuak, grafikoak, taulak, ereduak, diagramak, etab. Beharrezkoa da horiek guztiak ondo ulertzea zientzian lan egiteko. Hala, ikasleek trebetasunak garatuko dituzte benetako informazioa ondo ulertzeko eta transmititzeko, modu kritikoan eta arrazoibide zientifikoak oinarri hartuta.

Konpetentzia espezifikoa horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK2, HKK3, STEM2, STEM4, KD1, KPSII4, KAKK3.

2. Zientziako eta eguneroko bizitzako problemak interpretatzea, modelizatzea eta ebaztea. Horretarako, ikerketak eta proiektuak gauzatuko dituzte, metodo zientifikoa aplikatuko dute eta arrazoibide matematikoa erabiliko dituzte zientziarekin zerikusia duten eguneroko gertakariak interpretatzeko, baita zientziak gizarteari egiten dion ekarpenari balioa emateko ere.

Ikerketari eta proiektuen bidezko lanari aplikatutako metodo zientifikoa eta zientziaren legeak eta teoriak funtsezko oinarria dira eskuratutako emaitzak zorrotzak izan daitezen. Kasu askotan, lan horietan arrazoibide matematikoa erabiltzen dira zientziako problemek berezkoak dituzten kontuak ebazteko. Eguneroko bizitzako gertakari errazak esparru zientifikoaren barruan azaldu ahal izateak, zientziak

ezarritako prozedura zehatzen bidez (adibidez, modelizazioa), garrantzia ematen dio zientziari berari, eta zientzia ikasteko interesa pizten du.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK2, STEM1, STEM2, KD1, KD2, KPSII4, EK1.

3. Eguneroko ekintza jakin batzuek gizartean eta natura-ingurunean dituzten eraginak aztertzea, oinarri zientifikoak aplikatuta eta tresna edo arrazoibide matematikoak erabilita. Hala, ingurumen-inpaktu negatiboak saihestu edo gutxitu ditzaketen ohiturak baloratu, sustatu eta har daitezke, garapen jasangarriarekin bateragarriak direnak.

Faktore hauek, besteak beste, eragina dute egungo ingurumen-egoera zailean: gizakion jarduera, emisio kutsatzaile asko sortzea eta baliabide naturalak neurrigabe erabiltzea. Gizakion jarduerak ingurunekeo alterazioetako asko eragiten dituela jakiteak berekin ekarri du herritarrak ingurumena zaintzeko eta errespetatzeko interesa izaten hastea. Aurrerapen soziologikoei dituzten efektuen gaineko kezka dela eta, areagotu egin da ingurumenari eragiten dioten prozesuak, ohiturak eta jokabideak ezagutzeko eta aztertzekeo beharra. Hori horrela, zientzia eta aurrerapen zientifiko eta teknologikoak oso lagungarriak dira bizi-ohitura jasangarriagoak eta ingurumenarekiko errespetuzkoagoak sustatzeko, Garapen Jasangarriako Helburuak eta 2030 Agenda erreferentzia gisa hartuta.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: STEM5, KD4, KPSII2, HK4.

4. Ingeniaritza-diseinuaren eta pentsamendu konputazionalaren printzipioak barneratzea, eta gailu teknologikoei ingurune eta aplikazio desberdinetan nola funtzionatzen duten ulertzea, ingurumen-alderdiak eta segurtasun digitalarekin eta datuen babesarekin lotura dutenak aintzat hartuta, teknologiaren erabilera etiko, arduratsu eta eraginkorra sustatzeko hainbat testuingurutan eta teknologiaren arloko aurrerapen eta berrikuntza jasangarriari laguntzeko.

Konpetentzia espezifiko horrek berekin dakar pentsamendu konputazionalaren ezagutzak eta printzipioak aplikatzea sistemak diseinatzeko, eraikitzekeo edo simulatzeko sorkuntza-prozesuan. Horrenbestez, algoritmoak diseinatzen eta aktibatzen dira helburu espezifikoak betetzeko, hala nola problema zehatzak ebazten dituzten aplikazio informatikoak garatzea, prozesuak automatizatzea eta sistema teknologikoak kontrolatzea.

Bestetik, ikuspegi horrek eskatzen du ikaskuntza-ingurune pertsonalean dauden gailu eta aplikazio teknologikoen funtzionamendua ondo ulertzea. Besteak beste, funtsezkoa da gailuen hardwarearen eta softwarearen oinarriko ezagutza izatea, gerta daitezkeen gorabehera txikiak identifikatzen eta konpontzen jakitea eta gailuak norberaren beharretara egokitzea.

Gaitasun honek, halaber, segurtasun digitalarekin eta datuen babesarekin lotutako zenbait kontu aintzat hartzea eskatzen du, teknologia askotariko testuinguruetan garatzen eta erabiltzen baita. Horretarako, segurtasun-neurriak ezagutu eta aplikatu behar dira, informazio pertsonala babesteko eta teknologiaren erabilera etiko eta arduratsua egiten dela bermatzeko.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK2, KE2, STEM1, STEM3, STEM4, KD1, KD2, KD4, KD5, KPSII1, KPSII2, KPSII4, KPSII5, EK1, EK3.

5.- Tresna analogiko eta digitalak erabiltzea problemak ebazteko eta ikerketa-proiektuak gauzatzeko, metodo zientifikoa eta pentsamendu logiko-matematikoa erabiliz, ikerketa-proiektuak elkarlanean garatzeko. Horretarako, emaitzak komunikatzen eta adierazten dituzten materialak egitea sustatuko da, segurtasun digitala eta datuen babesa kontuan hartuta.

Tresna digitalek aukera ematen dute ikerketa zientifikoetatik ateratako datuak antolatzeke eta irudikatzeko, eta horri esker errazago ulertzen, azaltzen eta zabaltzen dira. Era berean, elkarlanerako plataformek banakako nahiz taldeko ikaskuntza ahalbidetzen duten inguruneak eskaintzen dituzte, eta materialen gordailu gisa ere balio dute, behar denean berriro kontsultatzeko. Ikasleek, ikaskuntza-prozesuan zehar, jakin behar dute eskuragarri dauden material batzuk aurreko lanen emaitza direla, eta horien egile-eskubideak kontuan hartu eta errespetatu behar dituztela, indarreko legediarekin bat etorritik. Horrenbestez, irudiak, grafikoak, testuak eta halakoak erabiltzeko kontuan hartu beharko da horien sailkapen espezifikoak, eta behar bezala aipatu beharko da zein iturritatik hartu diren eta zein den egilea, lanon pribatutasuna errespetatzeaz gain.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, STEM4, KD2, KD3, KE1.

6. Zientziak eta matematika askotariko testuinguruetan identifikatzea eta baloratzea, eta kontzeptu, prozedura eta jokabideak elkarren artean erlazionatzea, eguneroko bizitzako egoeretan aplikatzeko; eta, bestetik, aitortzea teknologiak funtsezko zeregina duela ezagutza zientifikoa aplikatzeko eta zabaltzeko orduan.

Diziplina zientifiko-teknologikoen eta eguneroko bizitzaren arteko harremana aitortzea lagungarria da ikasleen konpetentzia zientifiko-teknologikoak hobetzeko. Funtsezkoa da ikasleek aukera izatea ulertzeko zientzia etengabeko bilakaera-prozesuan dagoela, teknologia eta gizartearen bezalaxe, eta zientzien izaera diziplinarteko eta integratzaileak gizateriaren arazo garrantzitsuak konpontzen lagundu duela. Horrenbestez, konpetentzia hau garatzeak berekin dakar zientziak berezko dituen ideia, kontzeptu eta prozedurak bizitza errealekin lotzea, eta ikaslearen ingurune pertsonal eta sozialeko askotariko egoeretan arazoak konpontzeko aplikatzea.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: STEM1, STEM2, STEM5, STEM6, KPSII5, HK4, EK1, KAKK2.

7. Trebetasun pertsonalak garatzea; horretarako, emozioak identifikatu eta kudeatu behar dira, akatsa onartzeko estrategiak praktikan jarri behar dira (ikaskuntza-prozesuaren parte gisa) eta ziurgabetasun-egoeretan egokitzen jakin behar da, helburuak betetzeko prozesuetan pertseberantzia hobetzeko eta zientziak ikasteari balioa emateko.

Zientziak eta matematika ikasteko prozesuan trebetasun emozionalak eskuratzeak ikasleen ongizatea, emozioen erregulazioa eta esparruko ikaskuntzarekiko interesa sustatzen ditu. Konpetentzia hau garatzeko, emozioak identifikatu eta kudeatu behar dira, estres-iturriak ezagutu behar dira, saiaturia izan behar da, modu kritiko eta sortzailean pentsatu behar da, erresilientea izan behar da eta erronka berrien aurrean jarrera proaktiboa eduki behar da. Konpetentzia hau eskuratzen laguntzeko, ikasleek erronka txikiei aurre egin behar diete, norberaren pentsamenduari buruz hausnartzeko, egon daitezkeen blokeoak saihesteko eta esparruaren ikaskuntza-prozesuaren aurrean autokontzeptua hobetzen laguntzeko.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: STEM5, KD2, KPSII1, KPSII4, KPSII5, HK1, EK1, EK3.

8. Trebetasun sozialak garatzea eta askotariko taldeetan elkarlanean aritzea, berdinen arteko hazkuntza sustatzen duten rolak esleituta eta STEM esparruan genero-rolak baztertzearen garrantzia aintzat hartuz.

Zientziak berekin dakar profesionalen artean komunikatzea eta lankidetzan aritzea, eta, gainera, ezagutza berriak sortuko badira funtsezkoa da ikerketa-talde batek lortutako ondorioak eta prozedurak komunitate osoarekin partekatzea. Gainera, ezagutza horiek ikerketa eta aurkikuntza berriak egiteko oinarri izaten dira. Aipatzekoa da, halaber, elkarreragina eta lankidetzaren oso garrantzitsuak direla testuinguru zientifiko-teknologikoan. Talde-lanak aukera ematen du askotan oso desberdinak diren ikuspuntuak trukatzeko, eta hori oso aberasgarria izaten da ikerketaren emaitzentzat, baita parte-hartzaileen garapen pertsonalerako ere. Ikasleek jakin behar dute lankidetzan aritzeko beharrezkoa dela komunikazio-trebetasunak eta trebetasun sozialak erabiltzea, eta jarrera tolerantia eta irekia izan behar dela besteen ideiak entzuteko, genero-rolak eta estereotipo sexistak hausteko garrantzia aintzat hartuta.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK5, KE3, STEM2, STEM4, STEM6, KD3, KPSII3, HK2, HK3, EK2.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. Konpetentzia espezifikoa
1.1. Ikuspuntu zientifiko-matematikotik interpreta daitezkeen egoerak identifikatzea, eta bere kabuz mundu errealekin konexioak ezartzea.
1.2. Kontzeptu eta informazio zientifikoak aurkitzea; horretarako, formatu desberdinetako datuak hautatu, iturri fidagarriak ezagutu, iturrien egiazkotasuna aztertu eta informazio interesgarriena atera behar da.
1.3. Hiztegi zientifikoa eta terminologia egokia erabiltzea zientzien inguruko informazioa interpretatzeko eta zabaltzeko.
2. Konpetentzia espezifikoa
2.1. Eguneroko bizitzako gertakariak interpretatzea, metodo zientifikoa eta zientzietako lege eta teoriak aplikatuta.
2.2. Gertuko testuinguru baten barruan zientziarekin erlazionaturako kontuak ebaztea, teknologia eta arazoibide matematikoa erabilita.
2.3. Testuinguruan jarritako problemak matematikoki formulatzea, hizkera tekniko eta sinbolikoa erabiliz, zientziak berezko dituen adierazpideekin.
3. Konpetentzia espezifikoa
3.1. Organismoen ezaugarriak eta ekosistemetan dituzten interakzioak aztertzea, tresna eta arazoibide matematikoa erabilita; eta, horren bidez, ohitura osasungarriak eta garapen jasagarria sustatzea.
3.2. Biodibertsitatearen zaintzak, ingurumenaren kontserbazioak, ingurune izaki bizidunen babesak, garapen jasagarriak eta bizi-kalitateak duten garrantzia arazoitzea, oinarri eta irizpide zientifikoak erabilita.
3.3. Erliebe baten historia geologikoa azaltzea, eta haren elementu garrantzitsuenak identifikatzea, oinarritzko arazoibide eta printzipio geologikoak erabilita.

3.4. Banakako ekintza jakin batzuek organismoan eta natura-ingurunean dituzten efektuak ebaluatzea, eta ohitura osasungarri eta jasangarriak proposatzea, eskuratutako ezagutzetan eta eskuragarri dagoen informazioan oinarrituta.
4. Konpetentzia espezifikoak
4.1. Laguntzarekin hainbat gailutarako aplikazio errazak programatzea, blokeen arabera programazio-elementuak ondo erabilia eta edizio-tresnak aplikatuta.
4.2. Egunerokoan arazo errazak konpontzeko erabiltzen diren gailu tradizional eta digitalak modu eraginkorrean eta segurtasunez erabiltzea, eta datuen transmisiorako osagaien eta elementuen oinarritzko azterketa egitea, arriskuak ezagutuz eta datuak eta ekipoak babesteko segurtasun-neurriak ezarri.
4.3. Prozesuak, makinak eta objektuak bere kabuz automatizatzea; horretarako, robotak eta kontrol-sistemak aztertu, eraiki eta programatuko ditu, benetan eta simulazioen bidez.
4.4. Lagunduta eduki eta material errazak sortzea; horretarako, ikaskuntzako ingurune pertsonaleko tresna digitalak behar bezala erabiliko ditu, bere beharretara egokituko ditu eta jabetza intelektuala errespetatuko du.
4.5. Teknologiaren erabilera arduratsua eta sortutako energia-kontsumoa aintzat hartzea, baita teknologia neurrigabe erabiltzeak ingurumenean duen eragina ere.
5. Konpetentzia espezifikoak
5.1. Eguneroko bizitzan aurki daitezkeen informazio zientifiko eta matematikoa jarrera kritikoarekin aztertzea eta interpretatzea.
5.2. Arazo bati konponbidea aurkitzea honako hauek erabilia: emandako datuak eta informazioa, norberaren ezagutzak, eta estrategia eta tresna egokiak; eta konponbide hori dagokion testuingururako egokia, koherentea eta baliozkoa dela egiaztatzea.
5.3. Zenbait euskarri erabiliz arazo eta proiektuen emaitzak zabaltzea, segurtasun digitala eta datuen babesa kontuan hartuta.
5.4. Iturri fidagarriak erabiltzea eta ondo aipatzea, eta informazio zientifiko esanguratsua hautatzea kontsultak egitean eta edukiak sortzean.
6. Konpetentzia espezifikoak
6.1. Emakume eta gizon zientzialariek egindako aurrerapen zientifikoaren azterketa historikoa eginda, aitortzea zientziek gizateriaren aurrerapenari eta egungo teknologia-, gizarte- eta ingurumen-erronkei egiten dieten ekarpena.
6.2. Zientzietako ezagutza-eremuen arteko konexioak identifikatzea, aurretiko esperientzietan oinarrituta, eguneroko bizitzako zenbait testuingurutan ager daitezkeen arazoak konpontzeko.
6.3. Zientzietan ohikoak diren prozeduren bidez formula eta konpon daitezkeen egoerak konpontzea, eta mundu errealean eta zientifikoaren arteko loturak identifikatzea, ikerketak berezko dituen prozesuen bidez: ondorioztatu, neurtu, komunikatu, sailkatu eta aurreikusi.
7. Konpetentzia espezifikoak
7.1. Erresilientea izatea erronka akademikoaren aurrean, eta akatsak eta ziurgabetasun-egoerak zientziak ikasteko prozesuan hobetzeko aukera gisa ikustea.
7.2. Jarrera positibo eta saiaturia izatea ikaskuntza zientifiko-teknologikoarekiko, eta norberaren emozioak kudeatzea eta ongizate fisiko nahiz mentala helburu izatea, ikaskuntzari buruz hausnartuz eta zientziek mundu errealean duten tokia baloratuz.
8. Konpetentzia espezifikoak

8.1. Proiektu zientifiko-teknologiko baten barruan zeregin jakin bat arduraz hartzea, eta taldeari balioa ematea, gainerako taldekideen ekarpenak modu kritikoan aztertzea, aniztasuna errespetatzea eta inklusioa sustatzea.

8.2. Lagunduta eta metodologia egokiarekin bat etorriz, gizartea hobetzea helburu duten proiektu zientifiko-teknologiko kolaboratiboei ekitea.

OINARRIZKO JAKINTZAK

A. Trebetasun zientifiko-teknologikoak

Ikerketa zientifikoko metodologiak: gaiak identifikatu eta formulatzea, hipotesiak eta susmoak biltzea, eta horiek esperimientuen bidez egiaztatzea. Ikerketa-proiektuak.

Ikaskuntza zientifikorako ingurune eta baliabideak (laborategia eta baliabide digitalak): behar bezala erabiltzea, eta osasuna, segurtasuna eta ingurumenarekiko errespetua zainduko direla bermatzea.

Hizkera zientifikoa: informazio zientifikoa modu eraginkorrean interpretatzea, ekoiztea eta komunikatzea.

Esparru zientifiko-teknologikoan, giza jakintzaren esparru desberdinetan eta gizartea modu jasangarrian garatzeko eta hobetzeko prozesuan lan egiten duten pertsonen ekarpena aintzatestea.

Magnitude fisikoen neurria eta zenbakizko adierazpena: magnitude-ordena, notazio zientifikoa, neurketen doitasunaren adierazleak eta neurketa-unitateen emaitzak eta garrantzia.

Problema zientifiko-teknologikoak ebazteko estrategiak.

B. Zenbakizko zentzua

Esanguratsuak diren zenbaki naturalak, osoak, dezimalak, arrazionalak eta irrazionalak: interpretatzea, zenbakizko zuzen batean ordenatzea eta eguneroko bizitzako arazoak konpontzeko aplikatzea.

Zenbaki naturalak, osoak, arrazionalak edo dezimalak erabiliz egin beharreko eragiketak edo eragiketen konbinazioak: identifikatzea, propietateak zehaztea eta arazoak konpontzeko aplikatzea. Kalkulu mentalerako estrategiak, eskuz edo kalkulagailuarekin.

Zatitzaileak eta multiploak: zenbaki lehenen faktORIZAZIOAK problemen ebazpenean dituen erlazioak eta erabilera.

Arrazoiak, proportzioak eta portzentajeak: problemak ulertzea eta ebaztea. Eguneroko testuinguruetan erabiltzea: portzentajeen gorakadak eta beherakadak, beherapenak, deskontuak, zergak, etab. Proportzionaltasun zuzena eta alderantzizkoa: eskalak, dibisa-alaketak eta halako problemak ebaztean ulertzea eta erabiltzea.

Erabakiak hartzea: kontsumo arduratsua, kalitate-prezio erlazioak eta prezioaren balioa eguneroko testuinguruetan.

C. Neurriaren zentzua

Forma lau eta tridimentsionalen eta ikasleen inguruko objektuen neurriak baloratzeko eta kalkulatzeko estrategiak.

Perimetroak, azalerak eta bolumenak: interpretatzea, formulak ateratzea eta forma lau eta tridimentsionalen aplikatzea.

Objektu tridimentsionalen irudikapen laua: diseinatzea, irudikatzea eta problemak ebazteko erabiltzea.

Marrazketarako tresnak eta tresna digitalak: erabiltzea, objektu geometrikoen marrazkiak egitea aurrez ezarritako neurriekin (CAD).

D. Zentzu espaziala

Objektu tridimentsionalen irudikapen laua: irudikatzea eta problemak ebazteko erabiltzea.
Bi eta hiru dimentsioko forma geometrikoak: deskribatzea eta beren propietate edo ezaugarrien arabera sailkatzea.
Objektu geometrikoak: marrazketa-tresnekin, manipulazio-tresnekin eta tresna digitalekin eraikitzea (geometria dinamikoko programak, errealitate areagotukoak...).
Koordenatu kartesiarrak: erlazio espazialak aurkitzea eta deskribatzea.
E. Zentzu aljebraikoa
Patroiak: identifikatzea eta zabaltzea, egitura zenbakizko, espazial, grafiko eta aljebraiko errazak osatzeko araua erabilia.
Aldagaia: erlazio errazak hizkera aljebraikoaren bidez ulertzea eta adieraztea. Lehen eta bigarren mailako adierazpen aljebraikoen arteko baliokidetasuna.
Ekuazio linealak eta koadratikoak: ebazpen aljebraiko eta grafikoak problemak ebazteko eta soluzioak interpretatzeko testuinguruetan. Erlazio linealak, koadratikoak eta alderantzizko proportzionaltasunekoak: testuinguruan jarritako egoerak interpretatzea (egoera horiek esaldi, taula, grafiko edo adierazpen analitiko baten bidez deskribatuta daude).
F. Pentsamendu konputazionala, programazioa eta robotika, eta ikaskuntza-ingurune pertsonalaren digitalizazioa
Problemak algoritmoen bidez ebaztea. Algoritmoak interpretatzeko eta aldatzeko estrategiak. Adimen artifizialaren oinarriko alderdiak: aplikazioak.
Oinarriko elektronika analogiko eta digitala. Aljebra boolearrerako sarrera. Ate logikoak. Zirkuituen muntaketa edo simulazioa.
Robotikari aplikatutako elementu mekanikoak, elektronikoak eta pneumatikoak. Zirkuitu errazen eskemak interpretatzea. Muntaketa fisikoa edo simulatua.
Robotak programatzea blokeen programazio-lengoaiei bidez.
Gauzen Internet. Aplikazio praktikoak: IoT sistemak diseinatzea eta blokeen bidezko sistema programatzea.
Ordenagailua eta gailu mugikorrak programazio- eta kontrol-elementu gisa. Espazio partekatutako eta disko birtualak. Gailuen konfigurazioa eta arazo tekniko errazen ebazpena.
Sareko segurtasuna: arriskuak, mehatxuak eta erasoak. Datuak eta informazioa babesteko neurriak: antibirusa, suebakiak eta proxy zerbitzariak. Eduki desegokietarako edo adikzioak sor ditzaketen edukietarako sarbidearen prebentzioa.
Jabetza intelektuala. Creative Commons lizentziak. Lan bati lizentzia emateko arauak.
Administrazio-kudeaketak: online zerbitzu publikoak eta ziurtagiri digitalak. NAN elektronikoa. Sinadura elektronikoa. EKS.
G. Zentzu estokastikoa
Azterlan estatistikoen diseinua: galderak egitea, datuak antolatzea, taula eta grafiko egokiak egitea, lokalizazio- eta sakabanatze-neurriak kalkulatzeko eta interpretatzeko kalkulagailuarekin eta kalkulu-orriarekin. Informazio estatistikokoaren analisi kritikoa eta interpretazioa eguneroko testuinguruetan, eta arrazoitutako ondorioak eskuratzea.
Fenomeno determinista eta aleatorioak. Zoria eta probabilitaterako hurbilketa: maiztasun erlatiboa. Laplace-ren araua eta zenbaketa-teknikak. Esperimentu errazen gaineko erabakiak hartzea zenbait testuingurutan.
H. Materia eta haren aldaketak
Teoria zinetiko-molekularra: sistema materialen propietate garrantzitsuenak aplikatzea eta azaltzea.
Materiaren konposizioa: deskribatzea, atomoen eta konposatuen egiturari buruzko ezagutzak oinarri hartuta.

IUPAC arauen arabera esanguratsuenak diren substantzia kimikoen nomenklatura. Ekuazio kimiko errazak: interpretazio kualitatibo eta kuantitatiboa. Kalkulu estekiometriko errazak eta eragiten dieten faktoreen interpretazioa.
Esperimentazioa sistema materialekin: propietateen, konposizioaren eta sailkapenaren ezagutza eta deskribapena.
Material motak. Propietateak.
I. Interakzioak eta energia
Gorputzen mugimendua: kasu bakoitzerako egokiak diren magnitude zinematikoen deskribapena eta erabilera.
Indarren eta sistemen gainean eragiten dituzten aldaketen arteko erlazioa, eta naturan dauden indarrekin lotutako eguneroko bizitzako problemak ebazteko aplikatzea.
Energia: hipotesien analisisa eta formulazioa, energiaren propietateak eta transferentzia eta energia-adierazpenak, eta energia eskuratzeko eta kontsumitzeko prozesua lotzea gertuko ingurunean eragiten dituen ingurumen-ondorioekin.
Elektrizitatea: korrante elektrikoa zirkuitu sinpleetan. Magnitudeak modu esperimentalean eskuratzeko eta horien arteko erlazioa. Segurtasun- eta prebentzio-neurriak.
J. Giza gorputza eta osasuna
Zelula giza gorputzaren egitura- eta funtzio-unitate gisa. Mikroskopia eta lupa erabiltzea.
Nutrizioaren funtzioa eta garrantzia. Digestio-aparatuaren, arnas aparatuaren, zirkulazio-aparatuaren eta iraitz-aparatuaren anatomia eta fisiologia. Haien arteko erlazioa. Ugalketaren funtzioa eta garrantzi biologikoa. Ugaltze-aparatua: anatomia eta fisiologia.
Sexu-praktika arduratsuen garrantzia. Asertibitatea eta autozaintza. Sexu-transmisiozko infekzioen (STI) eta nahi gabeko haurdunaldien prebentzioa. Metodo antisorgailuen eta STGak prebenitzeko metodoen erabilera egokia. Hezkuntza afektibo-sexuala, pertsonen arteko berdintasunaren eta sexu-aniztasunarekiko errespetuaren ikuspegitik.
Harremanen funtzioa eta garrantzia. Zentzumen-hartzaileak, koordinazio-zentroak eta organo efektoreak: funtzionamendu orokorra.
Ohitura osasungarriak (legezko eta legez kanpoko drogen kontsumoaren prebentzioa, gorputz-jarrera egokia, autorregulazio emozionala, dieta orekatua, gailu teknologikoen erabilera arduratsua, ariketa fisikoa eta loaren higiena, besteak beste): horien garrantziari buruzko argudiaketa zientifikoa.
Sistema immunea, antibiotikoak eta txertoak: funtzionamendua eta garrantzia, gaixotasun infekziosoak prebenitzeko eta gainditzeko. Transplanteak: gaixotasun jakin batzuen tratamenduan duen garrantzia aztertzea eta organoak emateari buruz hausnartzea.
K. Lurra sistema gisa eta garapen jasangarria
Atmosfera eta hidrosfera: funtzioak, biosferarekin eta geosferarekin batera edafogenesian duten zeregina eta Lurreko bizitzarako garrantzia.
Ekosistemak: haien osagai biotiko eta abiotikoak, eta espeziebarneko eta espeziearteko erlazioak. Ikasleen ingurune hurbileko ekosistema batzuk aztertzea.
Klima-aldaketa: kausa-faktoreak eta izan ditzakeen ondorioak aztertzea, eta banakako nahiz taldeko ekintzek izan ditzaketen mundu-mailako efektuei buruz hausnartzea. GJHetako 13.aren erlazioa: "Klima-aldaketa eta bere eraginei aurre egiteko neurri urgenteak hartzea".
Barneko eta kanpoko fenomeno geologikoak: desberdintzea, lurrazalean nola agertzen den jakitea eta planetaren dinamika globalari buruz argudiatzea, plaken tektonika oinarri hartuta.
Arrisku naturalak: fenomeno geologikoekiko eta giza jardura jakin batzuekiko erlazioa ezartzea, eta garapen ekonomiko eta sozialaren barnean erliebea eta naturaren zikloak errespetatzearen garrantzia baloratzea.

L. Zentzu sozioafektiboa

Ikaskuntzan eta jakin-minaren, ekimenaren, pertseberantziaren eta erresilientziaren garapenean esku hartzen duten emozioak ezagutzeko estrategiak, baita zientzia ikasteko eta ulertzeko plazera ere. Malgutasun kognitiboa areagotzen duten eta aldaketak hobeto onartzea ahalbidetzen duten estrategiak, akatsa ikaskuntza-aukera bihurtzen laguntzen dutenak.

Taldeko lana hobetzen duten teknika kooperatiboak ezartzea, jokabide enpatikoa izatea eta gatazkak kudeatzeko estrategiak aplikatzea.

Jarrera inklusiboak: benetako genero-berdintasuna, erantzunkidetasuna, gutxiengoenganako errespetua eta ikasgelako nahiz gizarteko aniztasuna aberastasun kultural gisa ikustea. Abusuak, erasoak, indarkeria-egoerak edo integritate fisiko, psikiko eta emozionala urratzen dituztenak identifikatzeko eta prebenitzeko estrategiak.

HIZKUNTZA- ETA GIZARTE-ESPARRUA

Aldaketa eta aurrerapen teknologiko, zientifiko eta produktibo handiak bereizgarri dituen egungo gizarte-testuinguruan, ikasleak herritar independente eta aktibo izaten lagunduko dioten konpetentzia batzuk garatu behar ditu, gaur egungo errealitatearekin konektatuta egon dadin. Curriculum anitzeko programaren hizkuntza- eta gizarte-esparruak komunikazioaren dimentsioa eta dimentsio soziala uztartzen ditu; horri esker, programan parte hartzen duten ikasleek beren komunikazio-eraginkortasuna eta ezagutza soziala hobetuko dituzte, aurreragoko prestakuntza akademikoan sartzeko eta gizartean nahiz lan-munduan integratzeko behar diren konpetentziak errazago garatzeko.

Euskara eta Literatura, Gaztelania eta Literatura, Geografia eta Historia eta Atzerriko Hizkuntza esparru batean biltzeak aukera ematen du elkarren artean lotuta dauden ikasgai horietako jarrerak, prozedurak eta edukiak erlazionatzeko. Antolaketa horri esker, gaur egungo eta duela gutxi iragan historikoko gaien inguruko jarduerak diseina daitezke, ikasleak hausnarketa egitera anima daitezten eta ikasgelako eguneroko bizitzan aktiboki parte hartzeko estimulua izan ditzaten. Hizkuntza- eta gizarte-esparruak aukera ematen du, halaber, eskura dauden baliabideak hartu eta ikasgelaren errealitate espezifikora egokitze; hala, ikasleek oinarriko konpetentziak erraz garatzen dituzte, esparruko ikasgaietan eskuratutako ezagutzak modu integratuan erabiltzeko dituzten diziplinarteko jardura eta zereginen bidez.

Hizkuntza- eta gizarte-esparruko curriculumaren ardatza elementu hauek integratzean datza: alde batetik, dimentsio soziala, zenbait funtsezko ikaskuntza barne hartzen dituen, hala nola informaziorako eta iturrietarako sarbidea eta horien hautaketa kritikoa egitea, ikaskuntzak tokiko eta mundu-mailako inguruneetan kokatzea, egoera eta arazo sozialak ikuspegi historikotik ulertzea, Garapen Jasangarriko Helburuek planteatutako erronkak, elkartasuna eta gizarte-kohesioa aplikatzea, aniztasun kultural eta soziala errespetatzea, ondarea baloratzea eta kontserbatzea, emakume eta gizonen arteko benetako berdintasuna defendatzea eta diskriminazioaren aurka borroka egitea; eta, bestetik, komunikazioaren dimentsioa ere integratuko du, zeinak berekin baitakar komunikatzeko eraginkortasuna hobetzea eta hizkuntzaren funtzionamenduari eta haren erabilerei buruz hausnartzea, hizkuntza desberdinetan ondo eta eraginkortasunez komunikatzea eta norberaren errepertorio linguistikoa zabaltzea, ikasle bakoitzaren esperientzietatik abiatuta. Esparru honetan alderdi hauek ere sustatuko dira: irakurtzeko ohitura hartzea, aniztasun kulturala onartzea eta aniztasun horretara egokitzea, eta kulturarteko elkarriketak errespetatzea eta horien jakin-mina izatea.

Komunikazioaren esparruaren kasuan, ikasgai linguistikoak curriculum bakar batean biltzearen helburu nagusia da ikaskuntza linguistikoak errentagarri egitea; izan ere, horri esker, ikasleek beren ikaskuntza linguistikoak transferitu eta konpetentzia linguistiko eleaniztuna ahalik eta gehien garatuko dute, hizkuntzak horien elementu komunetatik abiatuta irakatsiko baitira, betiere hizkuntza bakoitza bereizten duten elementuak kontuan izanda eta hizkuntza guztien artean errespetuzko harremana ezarriz.

Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzarako oro har ezarritako konpetentzia espezifikoak dira esparru honetako konpetentzia espezifikoek erreferente nagusi eta, zehatzago, esparru honetan sartzen diren ikasgai dagozkien konpetentziak espezifikoak. Hauek dira esparru honetako konpetentzia espezifikoek helburuak: nazioarteko alfabetatzea izatea eta, aldi berean, manipulazio- eta desinformazio-arriskuei aurre egiteko estrategiak erabiltzea; teknologiaren erabilera etiko, seguru eta arduratsua egitea; ikasleek beren eskubide eta betebeharrak arduraz erabiltzea, eta, horretarako, gizarteak, Europaren osaera, balio demokratikoak eta herritartasunaren ideia ondo ezagutzea; behar bezala komunikatzea euskaraz, gaztelaniaz eta atzerriko hizkuntzan, eta, halaber, hizkuntzen arteko harremanaren jakitun izatea, gure egoera soziolinguistikoa ezagutzea eta gure gizarteko aniztasun linguistiko eta kulturala errespetatzea; irakurtzeko ohitura hartzea eta banakako nahiz taldeko lanerako trebetasun pertsonal eta emozionalak garatzea.

Curriculum honen konpetentzien arabera ikuspegiari jarraituz, ebaluazio-irizpideek aukera ematen dute esparru honetako konpetentzia espezifikoak zenbateraino garatu diren ezartzeko, eta prozesuei eta produktuei modu irekian, malguan eta curriculumaren barruan elkarren arteko loturak errespetatuz ematen diete arreta. Horrek esan nahi du askotariko ebaluazio-tresnak erabiltzen direla, diagnostikoa egiteko eta hobetzeko ahalmena ematen dutenak. Ebaluazioaren dimentsio-aniztasun horri esker, trebetasunak eta prozesuak ezagutzeko, garatzeko eta abian jartzeko prozesuak erlazionatu egiten dira, baita jarrera, balio eta konpromisoak aplikatzeko eta barneratzeko prozesuak ere; hori dela eta, irizpideek hezkuntza-asmo eta -strategien gidalerro izan behar dute.

Bestalde, oinarritzko jakintzetan sartzen dira esparru honetako konpetentzia espezifikoak eskuratzeko beharrezkoak diren ezagutzak (jakitea), trebetasunak (egiten jakitea) eta jarrerak (izaten jakitea), eta horiek guztiek irizpideen bidez ikaskuntzak ebaluatzea ahalbidetzen dute. Espero da ikaslea gai izatea bere inguruneko errealitateko esparruetan agertuko zaizkion komunikazio-egoeretan ikaskuntza horiek guztiak martxan jartzeko. Zortzi bloketan banatuta daude, eta horietan aurrera egitea abian jartzen diren prozesuen konplexutasunaren eta ikasleen heldutasun pertsonal sozialaren mende dago, haren garapen eta trebetasunekin bat.

KONPETENTZIA ESPEZIFIKOAK

1. Arazo geografiko, historiko eta sozialei buruzko informazioa hizkuntza desberdinetan bilatzea, aztertzea, interpretatzea eta aukeratzea, pixkanaka gero eta modu autonomoagoan; informazio horren fidagarritasuna eta egokitasuna ebaluatzea, irakurketaren helburuak aintzat hartuta eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak saihestuz; eta informazioa barneratu eta ezagutza bihurtzea, gero ahoz eta idatziz jakinarazteko, askotariko euskarri eta formatuetan.

Gure ingurunean aurki dezakegun informazioaren kopurua eta aniztasuna aintzat hartuta, beharrezkoa da ikasleek zenbait gaitasun eta trebetasun eskuratzeko informazioa landu eta ezagutza bihurtzeko, eta gai izatea jakiteko informazioa noiz den beharrezkoa, non bila daitekeen, nola kudeatu behar den, nola ebaluatu behar den eta nola jakinarazi behar den. Halaber, informazio hori zabaltzean ikuspuntu kritiko eta pertsonala eman behar zaio, eta jarrera etiko, arduratsu eta errespetuzkoa eduki behar da jabetza intelektualeko lizentziekin eta nortasun digitalarekin.

Lortu behar da ikasleek, banaka nahiz taldean lanak edo proiektuak egitean, informazio-iturri askotarikoak, fidagarriak eta seguruak kontsultatzea testuinguru sozial eta akademikoetan, lanok izan curriculumeko gaietarako buruzkoak edo gaurkotariko sozial eta kulturalen gai garrantzitsuei buruzkoak. Lan edo proiektu horiek pixkanaka modu autonomoan gauzatu behar dira, haien plangintzari dagokionez, eta errespetatu egin behar dira eskuratutako ezagutza dibulgatzeko erabiltzen diren norberaren ekoizpenak aurkezteko ezarritako konbentzioak: epigrafeetan antolatzea; aipamenak, oharak, bibliografia eta webgrafia jasotzeko prozedurak. Nahitaezkoa da, halaber, ikaskuntza berria zabaltzean sormena garatzea eta testuingurura egokitzea.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK2, HKK3, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KD4, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, EK3, KAKK3

2. Sistema demokratikoaren oinarritzko printzipioak eta komunitateko bizitza zuzentzen duten printzipio konstituzional eta autonomikoak ulertzea eta baloratzea, eta modu kritikoan aztertzea planteamendu historiko eta geografikoak, horien adierazgarri diren instituzioak eta erakunde politiko nahiz ekonomikoak, bere gain hartuta komunitatean bizitzeko ditugun betebeharrak eta eskubideak herritarren parte-hartzea eta gizarte-kohesioa sustatzeko.

Konstituzioek estatuen bizikidetzaren ereduak osatzen dituzten printzipio eta oinarriak biltzen dituzte, eta gure askatasun eta eskubideak baliatu ahal izango ditugula bermatzen dute; aldi berean, erantzukizun zibila, herritarren ekimena eta gizarte-kohesioa ere sustatzen dituzte. 1978ko Konstituzioa eta 1979ko EAEko Autonomia Estatutua gure gertuko iraganeko une jakin bateko (Demokraziarako Trantsizioa) produktuak dira, baina, zalantzarik gabe, ibilbide luzeago baten jarraipena dira, zeinetan historian izan diren antolaketa politiko mota desberdinekin erlazionatzen den, egungo sistema demokratikoak eraiki arte. Historia hori ezagutzeak berekin dakar egungo demokraziarako bidea eta memoria demokratikoa aintzatezea, baita pertsona guztiek egindako ekarpenak agerian jartzea ere. Ekarpene horien artean aipatzekoa da emakumeek bizitza sozial eta politikoan eskubide osoko herritar gisa parte hartu ahal izateko egin duten borroka, zeinak beren konpromisoaren bidez gaur egungo gizarte- eta zuzenbide-estatua zehaztu duten.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK5, KE3, HK1, HK2, KAKK1.

3. Sistema ekonomiko desberdinak ezagutzea eta aztertzea, baita historian zehar nola garatu diren ere, eta aurrerapenaren ideien esanahia baloratzea, haren gizarte-, ingurumen- eta lurralde-eraginak kontuan hartuta, gaur egungo mundu ekonomikoa eta haren hegemonia- eta mendekotasun-erlazioak ulertzeko, eta gizarte-eskubideetarako eta oinarritzko baliabideetarako sarbide unibertsalaren garrantziaz jabetzeko.

Ekonomiak historian zehar mundu-mailan izan duen bilakaera aztertzea lagungarria izango da ikasleek gizartearen garapenarekin zer-nolako erlazioa duen eta egungo egoera zein den ulertzeko. Globalizazioko ekonomiaren funtzionamendua ondo ulertzeko, lehenik eta behin haren jatorri historikoa aztertu eta oinarritzko zenbait kontzeptu ulertu behar dira. Bestetik, bilakaera ekonomikoak eskaintzen duen historiaren panoramikak gaur egungo ereduaren zergatik daukagun eta gizarte-ongizatea edo jasagarritasuna bezalako gaiak kudeatzeko beharra zergatik sortu zaigun azaltzen du. Azken horrek berekin dakar, gainera, modu kritikoan begiratzea aurrerapenaren ideiei eta haren deribazio politiko, ekonomiko eta sozialei. Kontuan hartu behar da, historikoki, hazkunde ekonomikoak ez dituela lehentasun gisa izan aberastasunen banaketa eta ingurumen-efektuak, eta horrek hainbat ondorio ekarri ditu. Gaur egun oraindik ere arrisku-egoerak badaude, eta zenbait pertsonak ezin dituzte bete gizarte-

eskubideak izateko edo oinarritzko baliabideak eskuratzeko helburuak, besteak beste. Gizaki orok hazteko eta pertsona gisa garatzeko eskubidea dauka, eta, horretarako, bera barne hartzen duen gizarteak emango dizkion kanpo-baliabideak behar ditu. Ikasleek ulertu behar dute gizarte-eskubideak errespetatzen dituen ingurune batek ongizate kolektiboaren zerbitzura jartzen duela bere aberastasuna.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, STEM5, KD1, KD2, KD3, KPSII4, KPSII5, HK1, HK2, HK3, HK4.

4. Identitate kolektibo desberdinen jatorriak eta kausa historikoak ulertzea eta azaltzea, baita munduko konfigurazio eta herentzia sozial, politiko eta kulturalerako elementu gisa duten zeregina ere; eta identitate horien bilakaera kritikoki aztertzea, egun duten esanahia ulertzeko, identitate horietako kide izatearen sentimenduak errespetatzeko eta sortu izan duten –eta oraindik ere sortzen duten– ondare-aberastasuna eta legatu historiko eta kulturala baloratzeko.

Identitate kolektiboak komunitateen barruan sortzen diren lotura kultural eta afektiboetatik abiatuta sortzen dira. Neurri handiago edo txikiagoan ezaugarri jakin batzuk partekatzeak eta horienganako lotura sentitzeak talde bateko kide izatea sentiarazten du, eta sentimendu horrek norbanakoen identitateetan ere badu eragina. Gai hau historiako eta, horrenbestez, gaur egungo gizarteko konturik konplexu eta gatazkatsuena da. Hori dela eta, beharrezkoa da prozesu horiei arreta ematea eta identitate horien sorreran, transmisioan eta bilakaeran eragina izan duten elementuak ulertzea, hala nola pentsamendua, erlijioak, lurraldea, artea, hizkuntza, adierazpen kulturalak, etab. Bestetik, funtsezkoa da talde bateko kide izatearen sentimenduak sorrarazi dituzten eta sorrarazten dituzten mekanismo sozial eta emozionalak ere ulertzea.

Gai hau hainbat dimentsiotatik baloratu behar da, kasu batzuetan sortu diren gatazkak aintzat hartuta. Bereziki garrantzitsua da gizarte-kohesioaren eta lurralde-elkartasunaren printzipioak barneratzea, indarkeria ororen biktimek jasandako sufrimendua aitortzea eta munduan dugun presentzia mugak gaitutuko dituen konpromiso anaikor eta unibertsal batetik ulertzea, Europaren ideia eta Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalean jasotako printzipioak oinarri hartuta. Ikasleek hainbat identitate kolektiboren adierazpenak errespetatzen eta adierazpen kultural eta artistiko horiek ondare komunaren parte gisa duten garrantzia aitortzen ikasten badute, ondare material eta immaterialaren esanahi historiko eta sinbolikoa ere ulertuko dute, eta lagungarria izango zaie ondare hori kontserbatu, sustatu eta horri balioa emango dioten ekintzak sustatzeko.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: KE3, KPSII1, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2.

5. Gure errealitate kulturantzuna osatzea ekarri duten prozesu geografiko, historiko eta kulturalak ezagutzea eta deskribatzea, aniztasunaren aberastasuna aitortzea eta berdintasunaren, inklusioaren eta gutxiengoak errespetatzearen aldeko mugimenduen ekarpena baloratzeko, diskriminaziorik gabeko hizkuntza erabiliz eta hitzaren bidez botere-abusuak albo batera utziz, hizkuntzaren erabilera etiko eta demokratikoa ahalbidetzeko.

Historia aurrerapenen eta atzerapenen bilakaera ez-lineala da, eta bilakaera horrek ekarri gaitu egungo mundu globalizatura. Kulturantzutasuna prozesu historiko horien emaitza da, herri eta kultura desberdinen arteko harremanen eta interrelazioaren emaitza. Gauza bat argi dago: gizartearen barruan aniztasuna aitortzea eta desberdintasunak errespetatzeko nahi badugu (eta hori funtsezkoa da ikasleak herritar gogoetatsuak izan daitezen, balio demokratikoak defendatzeko gai direnak), ezinbestekoa da eskubideen eta diskriminazioa jasan duten kolektibo guztien benetako berdintasunaren aldeko jarrera sustatzea.

Gizartean ugaritzen ari diren aurreiritzi eta estereotipoak identifikatzea eta gezurtatzea behar-beharrezkoa da diskriminazio oro prebenitzeko, eta gizarte-inklusioaren alde ekiteko abiapuntua da. Horrenbestez, garrantzitsua da jarrera bereizle oro desagerraraztea, generoarekin lotutakoak barne. Horretarako, beharrezkoa da hizkuntzaren diskriminaziozko erabilera oro identifikatzea eta gaitzestea.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK5, KE3, KPSII3, HK1, HK2, HK3, KAKK1.

6. EAEko eta inguruko errealitate soziolinguistiko eta kulturala ezagutzea eta baloratzea, eta bertako hizkuntzen eta dialektoen ezaugarriak eta garapena aztertzea, baita atzerriko hizkuntzenak ere; ikasleek jokabide enpatiko eta errespetuzkoa izan beharko dute hizkuntza eta kultura guztiekin, hausnarketa interlinguistikoa ahalbidetzeko, aurreiritzi kulturalai aurre egiteko, aniztasuna aberastasun-iturri gisa aitortzeko eta euskararen erabilerarekiko jokabide asertiboak sustatzeko.

Ikasleek Euskal Herriko eta Espainiako hizkuntzen eta inguruko hizkuntza atzeritarren jatorria eta garapen historiko eta soziolinguistikoa ezagutu behar dute. Euskarari dagokionez, ikasleek jakin eta baloratu egin behar dituzte ezaugarri hauek: hizkuntza horren milaka urteko jatorria; ondare kulturalari egiten dion ekarpena; haren aniztasuna; erakundeek eta euskararen aldeko taldeek, euskara batua sortzearen bidez, hizkuntzaren batasuna sustatzeko, euskalki desberdinetako hiztunen arteko komunikazioa errazteko eta hizkuntza zaintzeko egindako ahalegina; eta hizkuntzaren egungo egoera soziolinguistikoa. Gainera, hizkuntzaren erabilerarekiko jarrera proaktiboa izan behar dute, gure komunitatearen ondare artistiko eta kulturala zaintzen laguntzeko.

Aniztasun linguistiko eta kulturala egungo munduaren funtsezko ezaugarria dira. Ikasgeletan ditugun ikasle batzuek ikaskuntza-hizkuntza edo -hizkuntzak ez diren beste hizkuntza edo dialekto batzuk erabiltzen dituzte, zeinu-hizkuntzak barne. Gure testuinguru heterogeneo eta eleaniztunean, aniztasun linguistiko eta kulturalaren kontzientzia hartzeak berekin dakar hizkuntzen eta kulturen arteko antzekotasuna eta aldeak identifikatzea eta partekatzea, eta jarrera enpatikoa izatea, aniztasun hori aberasteko eta gainerakoekin erlazionatzeko aukera gisa baloratzeko.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK5, KE2, KE3, HK1, HK2, HK3, KAKK1, KAKK2, KAKK3.

7. Euskarazko nahiz gaztelaniazko idatzizko testuak, ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta interpretatzea, eta testuen esanahi orokorra eta informazio garrantzitsuena barneratzea; horrez gain, igorlearen ikuspuntua eta asmoa identifikatzea eta haren fidagarritasuna baloratzea, eta testuaren formari eta edukiari buruz hausnartzea, ezagutza eraikitzeako eta askotariko komunikazio-behar eta -interesei erantzuteko.

Idatzizko testuak, ahozko testuak eta testu multimodalak ulertzeko, beharrezkoa da motibazioa eta konpromisoa izatea, entzuten eta irakurtzen praktikatzeko eta zenbait estrategia ezagutzea eta erabiltzea, testuak entzun eta irakurri aurretik, bitartean eta ondoren. Hala, helburua da edozein motatako testuak lantzeko konpetentzia eta autonomia izatea, testuon kalitatea eta fidagarritasuna ebaluatzea eta testu horietan beren bizitzako esparru guztietako hainbat helbururen erantzunak aurkitzea.

Hauek dira ahozko ulermenari lotutako trebetasun espezifikoak: edukia aurreratzea, informazio garrantzitsua atxikitzea helburuaren arabera, gertakariak eta iritziak bereiztea, diskurtsoaren esanahi orokorra edo diskurtsoaren zati desberdinen arteko erlazioa ulertzea, eta testuaren fidagarritasuna, forma eta edukia baloratzea. Idatzizko testu bat ulertzeak hau esan nahi du: haren esanahi orokorra eta

irakurketaren helburuaren arabera garrantzitsuena den informazioa ulertzea, informazio esplizitua barneratzea eta testuaren zatien arteko erlazioa berreraikitzea ahalbidetzen duten beharrezko inferentziak egitea, testuen oinarrian dagoen komunikazio-asmoari buruzko hipotesiak egitea eta testuaren forma eta edukiari buruz hausnartzea.

Hizkuntzen eskoletan banatu egin behar dira ahozko testuei eta idatzizko testuei dagozkien esparruak, eta testu horiekin lan egiteko testuinguru esanguratsuak sortu behar dira ikasgelan, testuak gero eta konplexuak izan daitezen (luzera, egitura, hizkuntza, gaia, etab.) eta elkarren osagarri izan daitezen saiatuz. Nahitaezkoa da curriculumeko beste ikasgai batzuekin koordinatuta eta hizkuntza- eta gizarte-esparruko beste curriculum-hizkuntzekin koordinatuta lan egitea.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK2, HKK3, HKK5, KE2, KD1, KD2, KD3, STEM4, KPSII4, KPSII5, HK3.

8. Idatzizko testuak, ahozko testuak eta testu multimodalak sortzea euskaraz eta gaztelaniaz (arin, koherentziarekin, kohesionatuta, zuzen eta erregistro egokia erabilita), eta idatzizko nahiz ahozko interakzioetan jarrera kooperatibo eta errespetuzkoarekin parte hartzea, hizkuntzaren funtzionamenduari buruzko hausnarketa eginez eta askotariko tresna eta formatuak erabiliz komunikazio-eskaera jakin batzuei erantzuteko.

Idatzizko testuak, ahozko testuak eta testu multimodalak sortzeko, komunikazioaren arloko trebetasun espezifikoak behar dira, ikasleen egoera, testuinguru eta behar pertsonal eta sozialetara lotuak eta egoera horien arabera definituak. Hori dela eta, ahozko testuen, idatzizko testuen eta testu multimodalen katalogo dibertsifikatu baten inguruko interakzioa eta adierazpena azpimarratzen dituzten diskurtso-praktikak garatu behar dira.

Ahozko ekoizpena garatzeko, beharrezkoa da diskurtso-praktikak egitea testuinguru esanguratsuetan, hala esparru publikoan nola pertsonalean edo etxekoan. Euskararen kasuan, testuinguru askotan ikaskuntza-hizkuntza denez, hizkuntza- eta gizarte-esparruan bereziki garrantzitsua da konpetentzia hau lantzea. Ikasgela barruan eta kanpoan hainbat egoera sorrarazi eta sustatu behar dira ikasleak elkarrekin aritu daitezen, euskarak gizartean duen presentzia txikiagoa konpentsatzeko. Ezin dugu ahaztu ikasle asko ikastetxean bakarrik –edo ia ikastetxean bakarrik– egoten direla harremanetan euskararekin. Horrenbestez, beharrezkoa da ahaleginak bikoiztea hizkuntza horren ahozko erabilera formal eta informala gizarte-bizitzara lekualda dadin.

Ahoz aritzeko, beharrezkoa da hitza hartzeko eta emateko estrategiak ezagutzea, modu aktiboan eta errespetuz entzutea, erabilera diskriminaziozko edo sexistatik ez egitea, arin eta argi hitz egitea, tonu eta erregistro egokiak erabiltzea, eta elkarriketarako kortesia- eta kooperazio-estrategiak aplikatzea. Ahozko ekoizpen formalak (izan bakarriketa izan elkarriketa) plangintzarako aukera ematen du, eta, horrenbestez, idazketa-prozesuan erabiltzen diren estrategia batzuk erabil daitezke.

Beharrezkoa da erabilera-esparru desberdinetarako idatzizko testuak sortzen ikastea, genero diskurtsibo desberdinak behar bezala erabiliz. Hezkuntzaren esparruan, idazketa batik bat hauetarako erabiliko da: apunteak, eskemak, kontzeptu-mapak eta laburpenak; sormenezko idazketa; testu akademikoak, analogiko eta digitalak. Testuak idazteko prozesua autonomia izan daiteke, zenbait ikasleren artean egin daiteke edo irakasleak gidatu dezake; ikasgelan esku-hartze planifikatu eta jarraitua egitea eskatzen du, baita hizkuntzaren funtzionamenduari buruzko hausnarketa esplizitua egitea ere. Horrez gain, zenbait euskarri eta formatu ondo erabiltzen jakin behar da, baita hipertestuari dagozkionak eta multimodalak ere.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK3, HKK5, KE2, STEM4, KD2, KD3, KPSII1, KPSII3, KPSII4, KPSII5, HK2, EK1.

9. Gero eta modu autonomoagoan askotariko lanak eta testuak hautatzea eta irakurtzea, plazer- eta ezagutza-iturri gisa, eta irakurketa-esperientziak baloratzea eta partekatzea, irakurle-nortasuna sortzeko eta jarduera horren dimentsio sozialaz gozatzeko.

Konpetentzia hori garatzeak berekin dakar aldian-aldian eta modu jarraituan tarte bat eskaintzea banaka irakurtzeari, eta, horrez gain, irakurle gisa autonomia eta nortasuna sortzeko estrategia eta oinarri egokiak ezarri behar dira, bizitza osoko prozesua baita.

Garrantzitsua da hautatutako testuen artean euskal kultura-ondarearekin lotutako lanak egotea, eta emakume idazleen presentzia ere esanguratsua izatea. Kalitatezko obrak izan beharko dute, irakurketa autonomia egitea eta norberaren irakurketa-esperientzia pertsonala aberastea ahalbidetzen dutenak. Egungo literatura-obrak, liburu zientifikoak, saiakerak eta monografiak irakurri behar dira, besteak beste, baita praktika kultural berriak ere. Horrez gain, komeni da irakurketa-komunitate bat osatzeko lan egitea, erreferente partekatuekin; pertsona bakoitzari bere intereseko testuak hautatzen, horien jabe egiten eta bere irakurketa-esperientzia pertsonala partekatzen lagunduko dioten estrategiak ezartzea; irakurtzeko arazoak sorraraziko dituzten askotariko testuinguruak ezartzea, obrei buruz ikertzeko erronkak abiapuntutzat izango dituztenak eta irakurleak testuekin afektiboki lotzeko moduak proposatuko dituztenak; eta loturak ezartzea irakurritako obraren eta beste adierazpen kultural eta gertakari historiko batzuen artean.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK2, HKK4, KD3, KPSII1, KPSII3, HK1, KAKK1, KAKK2, KAKK3.

10. Atzerriko hizkuntza batean ahozko testuak, idatzizko testuak eta testu multimodalak ulertzea eta ekoiztea, erabilera komuneko genero diskurtsiboetakoak, gero eta autonomia handiagoarekin; horretarako, oinarritzko ulermen-, ekoizpen-, interakzio- eta bitartekaritza-estrategiak erabili behar dira, modu sortzaile, eraginkor eta arduratsuan erantzuteko norberaren beharrei eta komunikazio-helburu zehatzei.

Atzerriko hizkuntza batean komunikatzeak eskatzen du ulermena, ekoizpena eta interakzioa ondo garatuak izatea (ahozkoa, idatzizkoa edo multimodala), eta ideiak argi adieraztea, hizkuntza estandarra erabiliz. Eguneroko gaiak landuko dira, garrantzi pertsonala dutenak edo interes publikokoak, ikasleen esperientziatik asko urruntzen ez direnak.

Maila honetan, ulermena garatua izateak esan nahi du testuak ulertzea eta interpretatzea eta haien esanahi orokorra eta xehetasun garrantzitsuenak nabarmentzen jakitea, ikasleen komunikazio-beharrei erantzuteko. Horretarako, estrategia egokienak aktibatu behar dira testuaren esanahia eta zentzua berreraikitzeke eta testu horien komunikazio-asmoari buruzko hipotesiak egiteko. Ikasleentzako ulermen-estrategia erabilgarrienetakoa da esanahiak beste komunikazio-testuinguru batzuetara eramatea eta estrapolatzea, eta beren erreperitorio linguistikoa osatzen duten hizkuntzetako ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak transferitzea eta integratzea. Formatu multimodalean, ulermenaren arloan sartzen dira errepresentazio-modu desberdinak interpretatzea (idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinua, keinuak, etab.), baita testuinguruko informazioa interpretatzea ere (hizkuntzaren berezko elementuak eta hizkuntzaz kanpoko elementuak).

Ekoizpenean sartzen dira ahozko adierazpena, idatzizko adierazpena eta adierazpen multimodala. Etapa honetan, ekoizpen-prozesuan eguneroko gaiei buruzko testuak idatzi eta azaldu behar dira, norberarentzat garrantzia dutenak edo ikaslearen esperientziatik hurbil dagoen interes publikoa dutenak. Ekoizpenak berekin dakar, halaber, Internet dokumentazio-iturri gisa erabiltzea informazio-bilaketa aurreratuak egiteko. Formatu multimodalean, ekoizpenean sartzen da esanahia sortzeko zenbait baliabide erabiltzea (idazketa, irudia, grafikoak, taulak, diagramak, soinuak, keinuak, etab.) eta kasuan kasuko zereginaren eta ikaslearen beharren arabera egokiena den baliabidea aukeratzea eta aplikatzea.

Interakzioan beste hauek ere hartu behar dira kontuan: kortesia linguistikoa eta etiketa digitala, komunikazioaren hitzeko eta ez-hitzeko elementuak, eta elkarrizketa-erregistro eta -genero desberdinetara egokitzea (ahozkoak, idatzizkoak eta multimodalak), ingurune sinkrono edo asinkronoetan, hala nola plataforma birtualetan. Bitartekaritzari dagokionez, ikasleek gizarte-eragile gisa jardungo dute zubiak eraikitze eta mezuak elkarrizketaren bidez eraikitzen edo adierazten laguntzeko.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK2, HKK3, HKK5, KE1, KE2, STEM4, KD1, KD2, KD3, KPSII3, KPSII5, HK3, EK1, EK3, KAKK2, KAKK3.

11. Trebetasun pertsonal eta sozialak garatzea, eta emozioak identifikatu eta kudeatzea, banaka nahiz taldean lan egiteko rolak esleituak dituzten hainbat aldetan; zehazki, autoebaluazioak eta baterako ebaluazioak egingo dituzte, berdinen arteko hazkuntza, inklusioa, genero-estereotipoen desagertzea eta ekintzailatza –pertsonala eta lanekoa– sustatzeko.

Ikaskuntza sozial eta emozionala ezartzea funtsezkoa da banakako ikaskuntzarako eta taldean lan egiteko; izan ere, ikasleei laguntzen die beren gaitasunak eta gainerakoenak ezagutzen, beren emozioak kudeatzen eta berdintasunetik pertsona guztiak errespetatzen. Horri esker, ikaskuntza-giro parte-hartzaile eta ekitatiboa sortzen da, ikasleen askotariko beharrei erantzuten diena, eta beren hazkuntza sozial, emozional eta akademikoan aktiboki inplikatzeko dituzten praktikak gauzatzen dituzte. Horrek ikasleen ongizatea eta errendimendu akademikoa hobetzea ekarriko du, beren bizitza osoan modu autonomoan ikasteko eta ingurunean integratzeko trebetasunak eskuratuko dituztelako.

Prozesu honetan, ikasleek emozioak ulertu eta kudeatzeko, xede positiboak ezarri eta lortzeko, besteenganako enpatia sentitu eta adierazteko, harreman positiboak izateko eta erabaki arduratsuak hartzeko beharrezkoak diren ezagutzak, jarrerak eta trebetasunak eskuratu eta aplikatuko dituzte.

Konpetentzia espezifiko horrek lotura dauka irteera-profileko deskriptore hauekin: HKK1, HKK5, KE2, KE3, KD3, KPSII1, KPSII2, KPSII3, KPSII4, HK4, KAKK3.

EBALUAZIO-IRIZPIDEAK

1. Konpetentzia espezifikoa

1.1. Sistema demokratikoaren, bertako instituzioen eta barne hartzen dituen erakunde sozial, politiko eta ekonomikoen oinarriko printzipioak identifikatu, interpretatu eta aztertzea, eta bizikidetzeta eta komunitateko bizitza arautzen dituzten mekanismo gisa nola funtzionatzen duten azaltzea.

1.2. Historian zehar bizikidetzeta eta komunitateko bizitza arautu dituzten mekanismoak aitortzea eta azaltzea, gizartearen jatorritik jarraian etorri diren zibilizazio guztietara, eta sortu diren antolakuntza sozial eta politikoko eredu nagusiak azpimarratzea.

1.3. Diskriminaziorik ezaren printzipioa aplikatzea gertuko inguruneko harreman pertsonal eta sozialetan, norberaren portaerak eta gainerakoena epaitzea eta jarrera sistema demokratikotik eratorritako eskubide eta betebeharrak egokitze jarraibide eta ekintza egokiak zein diren ondorioztatzea.
2. Konpetentzia espezifikoak
2.1. Garapen ekonomikoaren ideien eta haren gizarte-, lurralde- eta ingurumen-ondorioen esanahi historikoa buruzko ezagutza nazioarteko mailan, estatu-mailan eta tokiko mailan aplikatzea; hazkunde- eta atzerapen-erritmoak eta -zikloak daudela ulertzea; eta kontuan izatea planetaren jasagarritasuna bermatuko duten jarrera ekosozialak indartu behar direla.
2.2. Sistema ekonomiko desberdinak eta Aro Garaikidean izan dituzten garapen-prozesuak aztertzea eta azaltzea, eta elkarren artean alderatzea, elkarren arteko erlazioak eta nazioartean sorrarazi dituzten –eta sorrarazten dituzten– gatazkak identifikatuz.
2.3. Sistema ekonomiko desberdinak baloratzea eta eskubide sozialen eta oinarrizko baliabideetarako sarbide unibertsalaren garrantziarekin alderatzea.
3. Konpetentzia espezifikoak
3.1. Aro Garaikidean garatu diren prozesu kultural eta politikoak elkarren artean erlazionatzea, eta gaur egun arte sortu diren identitate kolektibo guztiak aztertzea, norberaren identitatea eta gainerakoena osatu duten ezaugarriak aitortuz eta errespetatuz.
3.2. Aro Garaikideak egin dituen ekarpenak identifikatzea eta azaltzea, eta sortu den legatu historiko, kultural, instituzional, artistiko eta kulturala munduko herritar guztien ondare gisa aitortzea eta baloratzea, baita tokiko, autonomia-mailako, nazio-mailako, Europako eta maila unibertsaleko identitate-oinarri gisa hartzea ere.
4. Konpetentzia espezifikoak
4.1. Gaur egungo estatu eta hegemonien osaketa eta garapena ezagutzea, Espainiar Estatuarena eta Euskal Autonomia Erkidegoarena barne, eta espazioan eta denboran kokatzea, horiek sortzea ekarri duten elementu historiko, kultural, instituzional eta erlijiosoak kontuan hartuz.
4.2. Diskriminaziorik gabeko jarrera izatea eta aniztasun sozial eta multikulturala aitortzea, balioa emanaz inklusioari, gutxiengo etniko-kulturalen aintzatespenari eta lankidetzari, gizarte-kohesioa ahalbidetzen duten balio gisa.
4.3. Emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko argudioak ematea, eta Aro Garaikideko emakumezko pertsonaia garrantzitsuek hainbat esparrutan egin dituzten ekarpenak nabarmentzea eta baloratzea, askotariko egoeretan generoagatiko diskriminaziozko jarrera eta portaerei aurre eginez.
5. Konpetentzia espezifikoak
5.1. Hainbat iturritan eskuratutako informazioa—oraingo eta iraganeko gertakari historiko, geografiko eta sozial garrantzitsuei buruzkoa— bilatzea, hautatzea, antolatzea eta komunikatzea, eta zenbait euskarritan aurkeztea, zereginaren helburuak kontuan hartuta.
5.2. Iturri desberdinetatik aterata bere eduki propioak sortzea gero eta laguntza gutxiagorekin, eta informazio egokiena bilatzea eta hautatzea, betiere ikuspegi kritikoarekin, jabetza intelektualaren printzipioak errespetatuz eta kontsultatutako iturriak aipatuz.
5.3. Informazioa bilatzeko eta hautatzeko estrategia analogiko eta digitalak aplikatzea, eta manipulazio- eta desinformazio-arriskuak saihestea.
6. Konpetentzia espezifikoak
6.1. EAEko hizkuntza koofizialak, horien aldaerak eta Espainiako beste hizkuntza batzuk aitortzea eta baloratzea, haien jatorria eta garapen historiko eta soziolinguistikoa azalduta; horrez gain, hizkuntza

desberdinen artean zenbait alderdi kontrastatzea, baita euskararen eta gaztelaniaren dialektoen ezaugarriak ere, aurreiritzi eta estereotipo linguistikoak alde batera utzita eta aberastasun kultural, linguistiko eta dialektala errespetatu eta baloratuz.
6.2. EAEren errealitate linguistikoaren ezaugarriak identifikatzea oinarritzko ezagutza soziolinguistikoak oinarri hartuta, eta euskararekiko ohitura eta jokabide linguistiko asertibo eta enpatikoak izatea, eskolako eta bizitza sozialeko askotariko esparruetan hura modu analogiko eta digitalean erabiltzeko jarrera proaktibo eta afektiboa erakutsiz, baita euskararen normalizaziorako eta euskal kultura transmititzeko eta sortzeko gauzatzen diren ekimenetan ere.
6.3. Hizkuntzen funtzionamenduaren eta erabileraren jakitun izatea, eta hausnarketa interlinguistikoa gero eta modu autonomoagoan erabiltzea hizkuntzak ikasteko eta komunikazio-kompetentzia garatzeko, hizkuntzen ezaugarrietako batzuk alderatuz.
7. Konpetentzia espezifikoa
7.1. Hainbat esparrutako ahozko testuetan, idatzizko testuetan eta testu intermodaletan, komunikazio-beharren eta igorlearen asmoaren arabera testuaren esanahi orokorra, egitura eta informazio garrantzitsuenak zein diren ulertzea eta interpretatzea, eta horretarako ulermen-arazoak konpontzeko estrategia egokiak erabiltzea.
7.2. Esparru akademikoko, publiko edo sozialeko eta esparru pertsonaleko edo etxeko testuen forma eta edukia baloratzea, eta haien kalitatea, fidagarritasuna eta helburu jakin batzuei erantzuteko egokitasuna ebaluatzea.
8. Konpetentzia espezifikoa
8.1. Interes pertsonal, sozial, hezigarri eta profesionaleko gaiei buruzko ahozko aurkezpenak diseinatzea eta egitea, plangintza-maila desberdinetakoak, eta genero diskurtsiboen berezko konbentzioetara egokituta, arintasunez, modu koherentean eta euskarriaren arabera erregistro egokia erabiliz, baita hitzezko eta ez-hitzezko baliabideak modu eraginkorrean erabiliz ere.
8.2. Idatzizko testuen eta testu multimodalaren idazketa planifikatzea, kasuan kasuko komunikazio-egoera, hartzailea, xedea eta kanala kontuan hartuta; zirriborroak idaztea eta berrikustea, eta azken testu koherente, kohesionatu eta erregistro egokikoa aurkeztea, lexikoari dagokionez zehatza eta ortografia eta gramatikari dagokienez zuzena, diskriminaziozko erabilerarik edo erabilera sexistarik egin gabe, baita ingurune digitaletan ere.
8.3. Aktiboki eta modu egokian parte hartzea ahozko eta idatzizko interakzio informaletan, taldeko lanetan eta elkarerraginean aritzea eskatzen duten egoera formaletan, jarrera aktiboarekin eta errespetuz eta kooperazio eta kortesia linguistikoa erabiliz, ingurune digitaletan ere hizkuntzaren diskriminaziozko erabilerak eta erabilera sexistak saihestuz.
9. Konpetentzia espezifikoa
9.1. Norberaren gustuen, interesen eta beharren arabera hautatutako testuak modu autonomoan irakurtzea, eta irakurketa-esperientzia azaltzea.
9.2. Irakurketa-esperientzia hainbat euskarritan partekatzea, eta ezagutzaren, gozamenaren eta garapen pertsonalaren iturri gisa baloratzea, baita obraren zentzua norberaren esperientzia pertsonalarekin, irakurketa-esperientziarekin eta esperientzia soziokulturalarekin erlazionatzea ere.
10. Konpetentzia espezifikoa
10.1. Luzera ertaineko ahozko testuen, idatzizko testuen eta testu multimodalaren esanahi orokorra eta ideia nagusiak nabarmentzea eta testu horietako informazio egokia hautatzea; ideia horiek argi eta hizkuntza estandarrean adieraztea askotariko euskarrietan, berriro entzuteko edo berrespena eskatzeko aukerarekin, ulermen-estrategia egokiak aplikatuz, esanahiak ondorioztatuz eta ez-hitzezko elementuak interpretatuz.

10.2. Ahoz eta behar adinako egokitasunarekin, arintasunarekin, ahoskerarekin eta intonazioarekin adieraztea testu errazak, egituratuak, ulerterrazak, koherenteak eta komunikazio-egoerara egokituak, helburu honekin: euskarri desberdinetan deskribatzea, kontatzea, argudiatzea eta informatzea, hitzezko eta ez-hitzezko baliabideak erabilia eta hizkuntzaren erabilera eraginkor eta etikoa eginda.

10.3. Luzera ertaineko testuak antolatzea, idaztea eta zabaltzea; testuok ezaugarri hauek izango dituzte: argiak eta koherenteak izatea, kohesioa izatea, zuzenak izatea, sormena izatea eta proposatutako komunikazio-egoerarako, testuaren tipologiarako eta erabilitako tresna analogiko eta digitaletarako egokia izatea.

10.4. Elkarri eragiteko eta bitartekaritzarako estrategiak aplikatzea, komunikazioa ahalbidetzen dutenak eta komunikazio-asmorako egokiak direnak.

11. Konpetentzia espezifikoak

11.1. Norberaren erantzun emozionalak identifikatzea eta modulatzeko, eta sentimenduak adieraztea.

11.2. Gainerakoen emozioak ezagutzea eta ulertzea, haien ekintzak, jarrerak eta pentsamenduak hobeto ulertzeko eta haiekin elkarreraginean ondo aritzeko.

11.3. Banaka eta taldean lan egitea, eta prozesu horretan emozioak kudeatzea eta pertsonen aniztasuna eta iritziak errespetatzea.

11.4. Norberaren eta gainerako taldekideen ekarpenen azterketa kritikoa egitea, autoebaluaziorako eta baterako ebaluaziorako tresnak erabilia.

OINARRIZKO JAKINTZAK

Oinarrizko jakintzak. Komunikazioaren eta gizarte-zientzien esparrua

A. Informazio-alfabetatzea

Informazioa fidagarritasun-, kalitate- eta egokitasun-irizpideei jarraituz bilatzeko eta hautatzeko estrategiak; informazioa aztertzea, baloratzea, berrantolatzea eta norberak sortutako eskemetan laburbiltzea, eta ezagutza bihurtzea; sormenezko komunikazioa eta hedapena, jabetza intelektuala errespetatzen duena.

Gai geografiko, historiko eta sozialei buruzko informazioa bilatzea eta lantzea, esparru digital eta analogikoetan. Informazioaren irakurketa eta balorazio kritikoa egitea, iturrien fidagarritasuna egiaztatzea eta sareetako desinformazioaren arazoa ezagutzea. Zenbait produktu sortzea formatu desberdinetan, ezagutza sortzeko modu gisa.

Eskola-proiektuetarako plataforma birtualak modu seguru eta sortzailean erabiltzeko jarraibideak, horien diskriminaziozko erabilera eta erabilera sexista identifikatuz.

B. Egungo munduko erronkak

Esparru historiko, artistiko eta geografikoarekin lotutako lexikoaren erabilera espezifikoak.

Geografia ikasteko teknikak eta metodoak: testuak aztertzea, eta mapak, eskemak, laburpenak, grafikoak eta irudiak interpretatu eta egitea, edozein euskarritan.

Egungo munduaren antolamendu politikoa: estatu-formak eta gobernu-motak. Zuzenbide-estatua eta balio konstituzionalak. Demokrazia: printzipioak, prozedurak eta instituzioak.

Gaur egungo gatazka nagusiak. Nazioarteko aliantzak eta instituzioak (NBE, NATO, ELGA, EB, AEE, APEC, etab.), bitartekaritza eta bake-misioak. Esku-hartze humanitarioak eta justizia unibertsala.

Genozidioak eta gizateriaren aurkako krimenak. Gerrak, terrorismoa eta indarkeria politikoaren beste forma batzuk.
Egungo munduko egitura ekonomikoak: ekonomia globalizatua. Eragile ekonomikoak, produkzio-sektoreetako aldaketak eta merkatuen funtzionamendua. Arlo publikoa eta pribatua. Baliabideak, desberdinkeria eta injustizia tokiko eta mundu-mailako testuinguruan. Migrazioak, aniztasun kulturala eta mestizajea egungo gizarteetan.
Emakumeak egungo gizarteetan: hezkuntza, laneratzea eta boterea, emakumeenganako diskriminazio- edo indarkeria-mota guztien aurrean. Mugimendu feminista. Inguruneke jarrera eta jokabide sexistak identifikatzea: Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala.
C. Gizarteak eta lurraldeak
Historia-azalpenen kausalitate-aniztasuna. Prozesu historikoetan parte hartzen duten osagai ekonomiko, sozial, politiko eta kulturalen identifikazioa.
Denbora historikoa: denbora-lerroak eraikitzea eta interpretatzea prozesu historikoak ulertzeko linealtasunaren, kronologiaren, aldiberekotasunaren eta iraupenaren ikuspegitik.
Transformazio politikoa Aro Garaikidean: mendekoak izatetik herritar izatera. Legea kontratu sozial gisa: banakako eskubideen eta eskubide kolektiboen konkista. Iraultza liberalak. Munduko sistema liberalen jatorria, bilakaera eta egokitzapena. Ideologia politiko nazionalista berriak. Demokraziaren osaera.
Sistema kapitalista jatorritik gaur egunera. Ekonomia industria-iraultzetatik hona: kolonialismoa, inperialismoa eta mendekotasun ekonomiko eta kultural berriak. 1917ko Errusiako Iraultza eta haren ondorioak.
Industrializazioa Euskal Herrian, eraldaketa ekonomiko eta sozialak eta nazionalismoaren sorrera.
Demokraziaren krisiak eta totalitarismoen jatorriak: faxismoak eta estalinismoak. Askatasunaren, berdintasunaren eta giza eskubideen aldeko mugimendu sozialak mundu garaikidean. Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala.
Nazioarteko harremanak Aro Garaikidean: Lehen Mundu Gerra, gerren arteko aldia, 1929ko krisialdia, eta Bigarren Mundu Gerra, haren kausak eta ondorioak.
Espainiako Bigarren Errepublika: erreformak, haien ondorioak eta gizartearen polarizazioa. Autonomia-mailako ordenamendu arautzailearen sorrera: 1936ko Euskal Autonomia Estatutua. 1936ko Espainiako Gerra Zibila eta Francoren diktadura, EAEko ondorioak.
Espainiako konstituzioen bilakaera: 1812ko Konstituziotik 1978ko Konstituziora.
XX. mendearen bigarren erditik gaur egunera arteko oinarri geostrategikoak: blokeen politika eta Gerra Hotza. Ameriketako Estatu Batuen hegemoniatik mundu multipolar batera. Nazioarteko erakundeen zeregina: NBEren sorrera eta Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala.
Europaren eraikuntza-prozesua. Integrazio ekonomikoa, moneterarioa eta herritarrena. Europako instituzioak.
EAEko antolamenduaren eta administrazioaren oinarritzko elementuak, Espainiar Estatuaren testuinguruan: autogobernuaren iturriak eta 1979ko Autonomia Estatutua.
Emakumeek eskubide zibil eta politikoak konkistatzea; eta emakumeen eta gizonen arteko benetako berdintasunaren aldeko borroka. Historia garaikideko emakume esanguratsuak.
Aro Garaikideko adierazpen artistiko eta kultural berriak mundu-mailan, Espainian eta Euskal Herrian. Neoklasizismotik XXI. mendeko joera artistikoetara. Ondare materialaren eta immaterialaren errespetua eta kontserbazioa.
Aldaketa kulturalak eta mugimendu sozialak mundu garaikidean. Eskubideen konkista gizarte demokratiko garaikideetan.

Aniztasun soziala, kulturala eta generoari dagokiona. Tolerantzia, integrazioa eta kohesio soziala. Migrazioak eta kulturantzatasuna. Diskriminazioa.
D. Hizkuntzak eta hiztunak
Hizkuntzei eta hiztunei buruzko kontzeptu soziolinguistikoak.
Euskararen historia: jatorria eta teoria nagusiak; lehen lekukotzak.
Espainiako hizkuntzen garapen soziohistorikoa.
Euskararen erabilerarekiko interesa, ekimena eta jarrera proaktiboa bizitza pertsonaleko, eskolako eta bizitza sozialeko hainbat esparrutan.
Atzerriko hizkuntza pertsonen arteko eta nazioarteko komunikazio-bitarteko gisa, informazio-iturri gisa eta parte-hartze sozialerako eta norbera aberasteko tresna gisa.
Europako hizkuntzen egoera. Hizkuntza ofizialak, ez-ofizialak.
Hausnarketa interlinguistikoa egiteko estrategiak.
E. Komunikazioa
Ahozko eta idatzizko testuak ulertzeko estrategiak. Testuaren esanahi orokorra. Ideia nagusiak eta bigarren mailakoak, eta zatien arteko erlazioa; informazio garrantzitsua hautatzea eta barneratzea. Informazioa berreskuratzea eta ondorioztatzea. Igorlearen asmoa. Testuen lexikoa. Ahozko testuen, idatzizko testuen eta testu multimodalaren formari eta edukiari buruzko hausnarketa.
Testuetako hitzezko eta ez-hitzezko hizkuntzaren eta hizkuntza ikonikoaren diskriminaziozko erabilerak detektatzeko estrategiak.
Esparru pertsonal, akademiko, sozial eta profesionaleko idatzizko testuen, ahozko testuen eta testu multimodalaren genero diskurtsiboen ezaugarriak ezagutzeko jarraibideak.
Ahozko testuen, idatzizko testuen eta testu multimodalaren ulermena testuak entzutearen edo irakurtzearen helburura egokitze jarraibideak.
Ahozko ekoizpen formalerako estrategiak, plangintzarekin eta informazioa bilatzearekin, testua egitearekin eta berrikustearekin zerikusia dutenak. Entzuleriaren eta azalpenaren iraupenaren arabera egokitzen direnak. Ez-hitzezko elementuak. Ahozotasun formalaren ezaugarri diskurtsibo eta linguistikoak. Argudiatutako ahozko deliberazioa.
Idatzizko ekoizpenerako estrategiak, plangintzarekin, idazketarekin, berrikuspenarekin, edizioarekin eta euskarri desberdinetako hedapenarekin zerikusia dutenak. Ahozko testuen, idatzizko testuen eta testu multimodalaren askotariko genero diskurtsiboen berezko dituzten testu-formatu eta -egituren erabilera.
Koherentzia-, kohesio- eta egokitze-elementuak identifikatzeko eta erabiltzeko estrategiak, ahozko testuak, idatzizko testuak eta testu multimodalak ulertu eta ekoiztean.
Genero diskurtsiboen berezko dituzten baliabide linguistikoen identifikazioa eta erabilera: elementu sintaktikoak, lexiko espezifikoak, ahozko formak eta puntuazio-markak.
Pentsamendua antolatzearen erabilerak: idazketa automatikoa, oharra, eskema, kontzeptu-mapak eta mapa mentalak, antolatzaile grafikoak, definizioak, laburpenak, etab.
Ahozko eta idatzizko interakzio informala eta formala. Elkarrizketa-kooperazioa eta kortesia linguistikoa. Entzute aktiboa, asertibitatea eta elkarrizketaren bidezko gatazken ebazpena.
Sistema linguistikoari buruz hausnartzeko eta komunikazio-unitateak behatzeko, aldatzeko eta sailkatzeko estrategiak.
F. Irakurtzeko ohitura eta hezkuntza literarioa
Modu autonomoan inplikatzeko irakurketan, eta irakurritako testuei eta irakurketari berari buruz hausnartzeko estrategiak erabiltzea.

Obra eta testuen interpretazioaren eraikuntza partekatua egiteko estrategia kognitibo eta emozionalak; obra horiek izan daitezke egungo forma literarioak, liburu zientifikoak, saiakerak, monografiak, etab. (inprimatuak edo digitalak).
Euskal literaturako, espainiar literaturako, literatura unibertsaleko eta gaur egungo literaturako obrak eta testu-zati esanguratsuak irakurtzea, gaikako edo generokako mugimendu edo ibilbideetan sartuta daudenak (emakumezko eta gizonezko idazleak hartu behar dira).
Oinarrizko informazio soziohistoriko, kultural eta artistikoa erabiltzeko estrategiak, genero-ikuspegia aintzat hartzen dutenak, askotariko esparruetako obrak eta testuak interpretatzeko.
Irakurritako testuekin izandako irakurketa-esperientzia eta jabetze eta birsorkuntza kritiko edo sortzailerako modu desberdinak adierazteko tresnak.
G. Atzerriko hizkuntzan komunikatzea, eleaniztasuna eta kulturartekotasuna
Autokonfiantza. Akatsa, hobetzeko tresna gisa eta konpontzeko proposamen gisa.
Ahozko testuen, idatzizko testuen eta testu multimodalen ulermena, ekoizpena eta baterako ekoizpena planifikatzeko, gauzatzeko, kontrolatzeko eta konpontzeko oinarrizko estrategiak.
Komunikazio-esparru eta -testuingurura egokitutako oinarrizko komunikazio-funtzioak: agurtzea eta norbera aurkeztea; pertsonak, objektuak eta lekuak deskribatzea; ekitaldiak denboran kokatzea; objektuak, pertsonak eta lekuak espazioan kokatzea; informazioa eskatzea eta trukatzea; argibideak eta aginduak ematea; laguntza, proposamenak eta iradokizunak eskaintzea, onartzea eta ukatzea; etab.
Ahozko testu, idatzizko testu eta testu multimodal labur eta errazak ulertzeko, ekoizteko eta batera ekoizteko beharrezkoak diren oinarrizko testuinguru-ereduak eta genero diskurtsiboak: testuinguruaren ezaugarriak eta ezagutza (parte-hartzaileak eta egoera); testuinguruak sortutako espektatibak; generoaren, testuaren funtzioaren eta egituraren arabera antolamendua eta egituraketa.
Oinarrizko unitate linguistikoak eta unitate horiei lotutako esanahiak, hala nola entitatearen adierazpena eta haren propietateak, kantitatea eta kalitatea, espazioa eta harreman espazialak, denbora eta denboran zeharreko erlazioak, baieztapena, ezeztapena, galderak eta harridurak, oinarrizko erlazio logikoak.
Esparru pertsonalean eta profesionalean ohikoak diren lexikoa, esaldiak eta esaerak.
Oinarrizko soinu-, doinu-, erritmo- eta intonazio-patroiak, eta patroiei lotutako komunikazio-esanahi eta -asmo nagusiak.
Oinarrizko konbentzio ortografikoak eta formatuei, patroiei eta elementu grafikoei lotutako komunikazio-esanahi eta -asmoak.
Ahozko testuak, idatzizko testuak eta testu multimodala ulertzeko, ekoizteko eta batera ekoizteko oinarrizko tresna analogiko eta digitalak; eta hezkuntza-interakzio eta -lankidetzarako plataforma birtualak (ikasgela birtualak, bideokonferentziak, tresna digital kolaboratiboak...), atzerriko hizkuntzetako hiztun edo ikasleekin batera ikasteko, komunikatzeko eta proiektuak garatzeko.
Hizkuntzen arteko oinarrizko konparazioa, atzerriko hizkuntzako eta beste hizkuntza batzuetako elementuak oinarri hartuta: jatorria eta ahaidetasunak.
Eguneroko egoeretan bitartekaritza-jarduerak gauzatzeko aukera ematen duten ezagutzak, trebetasunak eta jarrerak.
Aniztasun linguistiko eta kulturala ulertzeko eta baloratzeko oinarrizko estrategiak, balio ekosozial eta demokratikoak aintzat hartuta.
H. Lanaren antolamendua eta ikaskuntzari buruzko hausnarketa

Aurrez aurreko testuinguruetan eta testuinguru digitaletan banakako nahiz taldeko lana antolatzeko estrategiak.
Autokonfiantza, ekimena eta ikaskuntzari buruzko hausnarketa. Akatsa prozesuaren zati eta hobetzeko aukera gisa.
Estrategia kooperatibo errazak eta konplexuak, eta taldeko lanean esleitutako banakako arduren onarpena.
Autoebaluazioa, autorregulazioa eta baterako ebaluazioa egiteko erabilera komuneko estrategia eta tresna analogiko eta digitalak, banakakoak eta kooperatiboak.

II. ERANSKINA

CURRICULUM ANITZEKO PROGRAMA BATEAN SARTZEKO EGOKITASUN-TXOSTENA

1. IKASLEAREN IDENTIFIKAZIOA

ABIZENAK:		IZENA:	
JAIOTEGUNA:		ESKOLA-IDENTIFIKAZIORAKO ZENBAKIA (EIZ)	
IKASTETXEA ETA KODEA			
MAILA ETA TALDEA:			

2. IRAKASLEEK PROGRAMAN SARTZEKO EGINDAKO PROPOSAMENA

..... jaunak/andreak, taldearen tutore gisa, curriculum anitzeko programa batean sartzeko proposamena egiten du, bat etorri 20.....(e)koaren(e)(a)n egindako azken ebaluaziorako bilkuran hartutako erabakiarekin.

3. CURRICULUMEN KOMPETENTZIEN ESKURATZE-MAILA

OINARRIZKO KOMPETENTZIAK	KOMPETENTZIEN ESKURATZE-MAILA (jarri "x" dagokion lekuan)		
	1 (OINARRIZKOA)	2 (EGOKIA)	3 (AURRERATUA)
Hizkuntza-komunikaziorako kompetentzia			
Kompetentzia eleaniztuna			
Matematikarako kompetentzia eta zientzia, teknologia eta ingeniartzarako kompetentzia			

Konpetentzia digitala			
Konpetentzia pertsonala, soziala eta ikasten ikastekoa			
Herritartasunerako konpetentzia			
Ekintzaitzarako konpetentzia			
Kontzientzia eta adierazpen kulturalerako konpetentzia			

ZIRIBORROA

4. OHARRAK

Atal honetan adieraziko dira ikasleari dagokionez aipagarriak diren alderdiak, adibidez: ahalegina eta lana, eskoletarako bertaratzea, ikasteko ohiturak, irakurketa-ulermena, ahozko eta idatzizko adierazpena, taldean duen integrazio-maila, jarrera eta jokabideak, ikasteko zailtasunak, etab.

5.- ESKOLATUTA EGON BITARTEAN JASO DITUEN NEURRIAK ETA LAGUNTZAK (X BATEKIN MARKATU):

	LEHEN HEZKUNTZA	1. DBH	2. DBH	3. DBH	4. DBH
HBSP					
BIDELAGUNA					
PTko LAGUNTZA ESPEZIFIKOA					
EHiko LAGUNTZA ESPEZIFIKOA					
MAILA ERREPIKATZEA					
BESTE BATZUK (zehaztu)					

.....(e)n, 20.....(e)ko.....aren(e)(a)n

O.E.

Ikasketaburua

Stua.:

(eskuz edo elektronikoki sinatua)

Orientatzailea

Stua.:

(eskuz edo elektronikoki sinatua)

ZIRIBORROA

III. ERANSKINA
GURASOEN EDO LEGEZKO ARDURADUNEN ADOSTASUN-ADIERAZPENA

_____ jaunak/andreak,

_____ ikaslearen ☐ gurasoa, ☐ legezko tutorea (markatu dagokiona) naizen aldetik,

eta ikusita ikaslearen tutoreak proposamena egin duela curriculum anitzeko programa batean sar dadin, adierazten dut ikastetxeko orientatzaileak haren eskola-egoeraren berri eman digula eta programara sartzea komeni zaiola jakinarazi digula. Horri dagokionez, hau da gure iritzia:

☐ ALDE

☐ KONTRA

_____ (e)n, 20____ (e)ko _____ aren ____ (e)(a)n.

Gurasoa edo legezko tutorea

Ikaslea

Stua.:

Stua.:

IV. ERANSKINA

IKASLEA PROGRAMAREN BIGARREN MAILAN SARTZEKO SALBUESPENEZKO PROPOSAMENA

jaunak/andreak, _____ ikastetxeko
zuzendari _____ gisa, _____ eskatzen _____ du

ikaslea sar dadila, salbuespen gisa, ikastetxeak 24-25eko ikasturterako antolatu duen curriculum anitzeko programaren bigarren mailan.

Horretarako, ziurtatzen du ikaslea egoera honetan dagoela (markatu dagokiona):

☐ Laugarren maila amaitu du eta ez dago Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua eskuratzeko moduan, eta irakasle-taldeak uste du neurri horrek titulua eskuratzen lagunduko diola, betiere Oinarrizko Hezkuntzaren curriculum a zehaztu eta Euskal Autonomia Erkidegoan ezartzeko maiatzaren 30eko 77/2023 Dekretuan zehaztutako iraupen-mugak gainditu gabe.

☐ Berandu sartu da euskal hezkuntza-sisteman, eta, agindu honetako 4. artikuluan jasotako pro-
graman sartzeko baldintzak betetzen ez baditu ere, irakasle-taldeak uste du neurri horrek Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako graduatu-titulua eskuratzen lagunduko diola.

_____(e)n, 20_____(e)ko_____(e)aren _____(e)(a)n.

Ikastetxeko zuzendaria

Stua.: